

ЛІТЕРАТУРА

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА

Міністерство освіти і науки
Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя

Кафедра менеджменту
інноваційної діяльності та підприємництва

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для самостійної роботи
з дисципліни «Логістика»
(для студентів 3-4 курсів усіх форм навчання
спеціальності 073 “Менеджмент”)

Тернопіль – 2017

Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни “Логістика” (для студентів 3-4 курсів усіх форм навчання спеціальності 073 “Менеджмент”) / Малюта Л.Я. – Тернопіль: ТНТУ, 2017. – 64 с.

У методичних вказівках у відповідності до сформованого лекційного матеріалу з дисципліни «Логістика» подано перелік питань та завдань для самостійної роботи по запропонованій тематиці

Укладач: Малюта Людмила Ярославівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту інноваційної діяльності та підприємництва

Рецензенти: Андрушків Богдан Миколайович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту інноваційної діяльності та підприємництва

Дудкін Павло Дмитрович, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту інноваційної діяльності та підприємництва

Відповідальний за випуск: Малюта Людмила Ярославівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту інноваційної діяльності та підприємництва

Розглянуто й затверджено на засіданні кафедри менеджменту інноваційної діяльності та підприємництва.

Схвалено й рекомендовано до друку методичною комісією факультету економіки та менеджменту.

Складено з урахуванням робочої програми вивчення курсу, методичних розробок інших вузів, а також матеріалів літературних джерел, наведених у рекомендованій літературі.

ВСТУП

Вивчення дисципліни “Логістика” продиктоване докорінними змінами в усіх сферах суспільного розвитку, трансформації усіх видів власності, необхідністю розробки і застосування нових методів, механізмів, технологій як в державному управлінні, так і у підприємницькій діяльності, впровадженням сучасних підходів менеджменту у всіх сферах господарської діяльності.

Крім аудиторної роботи (проведення лекційних та практичних занять) по даній дисципліні передбачено самостійна робота студента.

Самостійна робота студента (СРС) – це робота студента без участі викладача. Вона є основним засобом засвоєння студентом матеріалу у час, вільний від навчальних занять.

При вивченні даної дисципліни рекомендується її здійснити по таких напрямках:

- засвоєння теоретичного матеріалу (опрацювання конспекту лекцій та навчальної літератури) та розв’язання тестів для самоопереверірки;
- розв’язання практичних завдань, що виносяться для самостійного вирішення;
- пошук додаткових питань по темі заняття (опрацювання в усній формі або написання рефератів).

Тематика та розподіл годин на СРС:

Зміст самостійної роботи	Години	
	стаціонар	заочна
Засвоєння теоретичного матеріалу	18	36
Розв’язання практичних завдань (ситуаційних вправ)	12	24
Пошук додаткових питань по темі заняття	6	30
Всього	36	90

Результатом виконання зазначених видів робіт є засвоєння та використання загальних принципів та закономірностей інтегрованого управління матеріальними, інформаційними, фінансовими та іншими потоками, створення та функціонування логістичних систем, оптимального управління логістичними процесами за допомогою вирішення конкретних ситуаційних вправ, задач, тестових завдань.

ЧАСТИНА 1

ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ТЕСТІВ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Самостійна робота до теми 1.

Тема 1. Логістика – інструмент ринкової економіки.

1. Поняття і сутність логістики. Місія, мета, об'єкт, предмет та завдання логістики.
2. Походження терміна, сучасні визначення логістики.
3. Передумови, причини та етапи становлення логістики.
4. Досвід зарубіжних країн у застосуванні логістики.

Перелік питань для тестового контролю

- 1). Доставка продукції в задане місце у визначений день і годину, у потрібній кількості й асортименті при оптимальному рівні витрат, а головне зі збереженням якості останньої – це...
 - а) мета логістики
 - б) місія логістики
 - в) завдання логістики
 - г) предмет логістики
 - д) об'єкт логістики
- 2). Матеріальні і відповідні їм фінансові й інформаційні потоки – це...
 - а) мета логістики
 - б) місія логістики
 - в) завдання логістики
 - г) предмет логістики
 - д) об'єкт логістики
- 3). Місія логістики – це...
 - а) досягнення логістичної мети
 - б) організація оптимальних матеріальних і відповідних їм фінансових і інформаційних потокових процесів
 - в) доставка продукції в задане місце у визначений день і годину, у потрібній кількості й асортименті при оптимальному рівні витрат, а головне зі збереженням якості останньої
 - г) створення інтегрованої ефективної системи регулювання і контролю матеріальних і інформаційних потоків, яка забезпечує високу якість постачання продукції споживачам
 - д) досягнення з найменшими витратами максимальної пристосованості підприємства, фірми, компанії до ринкової обстановки, що змінюється, збільшення на ринку їхньої частки й одержання переваг перед конкурентами
- 4) Загальне завдання логістики полягає в:
 - а) досягненні логістичної мети
 - б) організації оптимальних матеріальних і відповідних їм фінансових і інформаційних потокових процесів

- в) доставці продукції в задане місце у визначений день і годину, у потрібній кількості й асортименті при оптимальному рівні витрат, а головне зі збереженням якості останньої
- г) створенні інтегрованої ефективної системи регулювання і контролю матеріальних і інформаційних потоків, яка забезпечує високу якість постачання продукції споживачам
- д) досягненні з найменшими витратами максимальної пристосованості підприємства, фірми, компанії до ринкової обстановки, що змінюється, збільшення на ринку їхньої частки й одержання переваг перед конкурентами

5) Головне завдання логістики полягає в:

- а) досягненні логістичної мети
- б) організації оптимальних матеріальних і відповідних їм фінансових і інформаційних поточкових процесів
- в) доставці продукції в задане місце у визначений день і годину, у потрібній кількості й асортименті при оптимальному рівні витрат, а головне зі збереженням якості останньої
- г) створенні інтегрованої ефективної системи регулювання і контролю матеріальних і інформаційних потоків, яка забезпечує високу якість постачання продукції споживачам
- д) досягненні з найменшими витратами максимальної пристосованості підприємства, фірми, компанії до ринкової обстановки, що змінюється, збільшення на ринку їхньої частки й одержання переваг перед конкурентами

6) Досить широка сфера практичного використання логістики припускає диференціювання розв'язуваних завдань на:

- а) загальну
- б) головну
- в) основні
- г) зовнішні
- д) внутрішні

7) Наявність необхідної продукції в заданому місці у визначений день і час, у потрібній кількості й асортименті при оптимальному рівні витрат, а головне зі збереженням якості останньої є:

- а) завданням логістики
- б) результатом логістики
- в) метою логістики
- г) місією логістики
- д) предметом логістики

8) Скільки виділяють сучасних етапів розвитку логістики:

- а) два
- б) три
- в) чотири
- г) п'ять
- д) шість

9) Визначення поняття «логістика» дане військовим теоретиком XIX ст. А. Г. Джоміні:

- а) логістика - це практичне мистецтво руху військами
- б) логістика - це чітка і злагоджена робота тилу по забезпеченню військ усім необхідним
- в) логістика - це мистецтво пересування і постачання підрозділів армії і флоту
- г) логістика - це мистецтво управління переміщенням військ як удалині, так і поблизу від ворога, організація їхнього тилового забезпечення
- д) логістика - це математична логіка

10) Визначення поняття «логістика» дане відомим математиком Лейбніцом:

- а) логістика - це практичне мистецтво руху військами
- б) логістика - це чітка і злагоджена робота тилу по забезпеченню військ усім необхідним
- в) логістика - це мистецтво пересування і постачання підрозділів армії і флоту
- г) логістика - це мистецтво управління переміщенням військ як удалині, так і поблизу від ворога, організація їхнього тилового забезпечення
- д) логістика - це математична логіка

Самостійна робота до теми 2.

Тема 2. Концепція і методологічний апарат інтегрованої логістики. Логістичні системи.

- 1. Засади сучасної концепції логістики.
- 2. Основні терміни і дефініції логістики.
- 3. Принципи, правила та функції логістики.
- 4. Логістичні системи та принципи їх утворення.
- 5. Основні властивості логістичних систем.
- 6. Класифікація логістичних систем та формування зв'язків між ними.
- 7. Межі логістичної системи.

Перелік питань для тестового контролю

1) Клієнт, потрібний товар, необхідна кількість, установлена якість, узгоджений час, вказане місце, мінімальні витрати – це...

- а) правила логістики
- б) принципи логістики
- в) функції логістики
- г) завдання логістики
- д) операції логістики

2) Основний конструктивний принцип, на якому будується повне управління матеріальним потоком – це...

- а) комплексність
- б) системність
- в) науковість
- г) конкретність
- д) конструктивність

3) Основні положення концепції логістики:

- а) облік логістичних витрат у межах логістичного ланцюга
- б) гуманізація технологічних процесів, створення сучасних умов праці для логістичного персоналу
- в) розвиток логістичного сервісу
- г) додержання сформованих термінів закупівлі сировини, матеріалів і комплектуючих виробів

д) дотримання вимог виробництва до якості сировини, матеріалів і комплектуючих виробів

4) Логістика в залежності від охоплення і рівня виконуваних задач підрозділяється на:

- а) мегалогістику
- б) макрологістику
- в) мезологістику
- г) мікрологістику
- д) металогістику

5) Логістика підрозділяється на макро-, мезо- і мікрологістику в залежності від:

- а) строго визначених зв'язків
- б) типу логістичної системи
- в) кількості матеріальних потоків
- г) охоплення і рівня виконуваних задач
- д) схеми організації руху матеріального потоку

6) Область логістики, що вирішує загальні (глобальні) питання, що зв'язані з доставкою матеріалопотоку (сировини, продукції та ін.) на міждержавному, державному і міжрегіональному рівнях – це...

- а) металогістика
- б) мікрологістика
- в) мезологістика
- г) макрологістика
- д) мегалогістика

7) Область логістики, що здійснює інтеграцію (тобто об'єднання) в одну систему декількох фірм або підприємств однієї галузі для досягнення логістичної мети – це...

- а) металогістика
- б) мікрологістика
- в) мезологістика
- г) макрологістика
- д) мегалогістика

8) Макрологістика – це...

- а) область логістики, що вирішує загальні (глобальні) питання, що зв'язані з доставкою матеріалопотоку (сировини, продукції та ін.) на міждержавному, державному і міжрегіональному рівнях
- б) область логістики, що здійснює інтеграцію (тобто об'єднання) в одну систему декількох фірм або підприємств однієї галузі для досягнення логістичної мети
- в) область логістики, що вирішує локальні питання переміщення матеріального потоку (сировини, матеріалів, напівфабрикатів, готової продукції та ін.) у рамках підприємства, фірми або окремого їхнього підрозділу
- г) система управління матеріальним потоком, що охоплює різні організації, що знаходяться і функціонують у реальному масштабі часу в різних регіонах країни або на міждержавному чи трансконтинентальному рівнях
- д) система інтегрованого управління матеріальним потоком, що охоплює різні організації, що функціонують в одній галузі і, як правило, на позиціях партнерства

9) Межі логістичної системи бувають:

- а) інформаційна
- б) транспортна
- в) фізична
- г) ринкова
- д) умовно ринкова

10) Розміри умовної ринкової межі логістичної системи залежать від таких основних факторів:

- а) кількісно-якісні характеристики ринку конкурентів
- б) популярність торговельної марки
- в) недостатність реалізації усіх відомих переваг «стратегічного набору» стратегій підприємства
- г) розмір податків і обсягу прибутків конкурентів
- д) активність у просуванні своїх товарів, тобто наявність «бойової» маркетингової служби і чіткої, грамотної маркетингової стратегії

Самостійна робота до теми 3.

Тема 3. Об'єкти логістичного управління та логістичні операції.

1. Об'єкти логістичного управління. Основні види логістичних операцій.
2. Поняття та показники матеріального потоку. Класифікація матеріальних потоків.
3. Інформаційні та фінансові потоки, їх класифікація.
4. Потоки послуг. Загальні схеми взаємодії потоків.

Перелік питань для тестового контролю

1) Матеріальний потік може виступати в різних фізичних формах, а саме у вигляді:

- а) сировини, матеріалів, вихідних або первинних заготовок, напівфабрикатів, що комплектують виріб, устаткування і т. п.
- б) готових виробів (товарів)
- в) продуктів кінцевого споживання
- г) відходів виробничої сфери і споживання
- д) усі відповіді вірні

2) Об'єкт логістичних операцій, який знаходиться в постійному русі і є сукупністю різних видів сировини, готової продукції і товарних одиниць – це...

- а) фінансовий потік
- б) інформаційний потік
- в) матеріальний потік
- г) складський запас
- д) економічний розмір замовлення

3) Матеріальний потік – це...

- а) продукція, яка розглянута в процесі додатка до неї різних логістичних операцій і віднесена до конкретного інтервалу часу

- б) спрямований рух грошових коштів, що циркулюють у логістичній системі, а також між логістичною системою і зовнішнім середовищем, необхідних для забезпечення ефективного руху визначеного товарного потоку
- в) потік повідомлень у мовній, документній та іншій формах, генеруємий вихідним матеріальним потоком, що використовується й обробляється логістичною системою для виконання логістичних операцій
- г) кількість матеріалів, які призначені для виробничого споживання і є в наявності за даними бухгалтерського обліку
- д) матеріали, що одержані зі складу і знаходяться в цеху з метою подальшої переробки

4) Фінансовий потік – це...

- а) продукція, яка розглянута в процесі додатка до неї різних логістичних операцій і віднесена до конкретного інтервалу часу
- б) спрямований рух грошових коштів, що циркулюють у логістичній системі, а також між логістичною системою і зовнішнім середовищем, необхідних для забезпечення ефективного руху визначеного товарного потоку
- в) потік повідомлень у мовній, документній та іншій формах, що генерується вихідним матеріальним потоком, що використовується й обробляється логістичною системою для виконання логістичних операцій
- г) кількість матеріалів, які призначені для виробничого споживання і є в наявності за даними бухгалтерського обліку
- д) підсистема, що забезпечує вибуття матеріального потоку з підсистеми виробництва і надходження його через логістичні канали і ланцюги з мінімальними витратами до місць можливого споживання

5) Інформаційний потік – це...

- а) продукція, яка розглянута в процесі додатка до неї різних логістичних операцій і віднесена до конкретного інтервалу часу
- б) спрямований рух грошових коштів, що циркулюють у логістичній системі, а також між логістичною системою і зовнішнім середовищем, необхідних для забезпечення ефективного руху визначеного товарного потоку
- в) потік повідомлень у мовній, документній та іншій формах, що генерується вихідним матеріальним потоком, що використовується й обробляється логістичною системою для виконання логістичних операцій
- г) кількість матеріалів, які призначені для виробничого споживання і є в наявності за даними бухгалтерського обліку
- д) підсистема, що забезпечує вибуття матеріального потоку з підсистеми виробництва і надходження його через логістичні канали і ланцюги з мінімальними витратами до місць можливого споживання

6) Продукція, яка розглянута в процесі додатка до неї різних логістичних операцій і віднесена до конкретного інтервалу часу – це...

- а) матеріальний потік
- б) фінансовий потік
- в) інформаційний потік
- г) транспортний потік
- д) трудовий потік

7) Спрямований рух грошових коштів, що циркулюють у логістичній системі, а також між логістичною системою і зовнішнім середовищем, необхідних для забезпечення ефективного руху визначеного товарного потоку – це...

- а) матеріальний потік

- б) фінансовий потік
- в) інформаційний потік
- г) транспортний потік
- д) трудовий потік

8) Потік повідомлень у мовній, документній та іншій формах, генеруємий вихідним матеріальним потоком, що використовується й обробляється логістичною системою для виконання логістичних операцій – це...

- а) трудовий потік
- б) матеріальний потік
- в) фінансовий потік
- г) інформаційний потік
- д) транспортний потік

9) Сукупність ресурсів одного найменування, яка просувається від конкретного джерела виробництва до моменту споживання, утворює :

- а) елементарний матеріальний потік
- б) складський запас
- в) інтегральний матеріальний потік
- г) прогнозний рівень запасу
- д) цеховий запас

10) Потоки послуг як продукт праці мають:

- а) споживчу вартість
- б) товарну вартість
- в) закупівельну вартість
- г) ринкову вартість
- д) мінову вартість

Самостійна робота до теми 4.

Тема 4. Логістична діяльність та логістичні функції.

1. Логістичні процеси і логістична діяльність. Основні види логістичної діяльності.
2. Організація логістичної діяльності.
3. Основні логістичні функції та їх розподіл між різними учасниками логістичного процесу.
4. Інфраструктура логістичних процесів.

Перелік питань для тестового контролю

1) Логістична система – це...

- а) адаптивна система зі зворотним зв'язком, що виконує ті або інші логістичні функції і складається з декількох підсистем, і має розв'язки з зовнішнім середовищем
- б) сукупність дій, спрямованих на переміщення, транспортування, переробку матеріального потоку

- в) будь-які операції, чинені з речовинними предметами і продуктами праці в сферах виробництва і обертання, за винятком технологічних операцій по виробництву матеріальних благ
- г) виконавець, керуючий матеріальним потоком на рівні виконання окремих логістичних операцій або їх конкретного комплексу, що забезпечують ефективне і раціональне переміщення даного матеріального потоку в конкретному тимчасовому інтервалі від вихідної позиції до кінцевого місця споживання або до проміжного місця дислокації
- д) система управління матеріальним потоком, що охоплює різні організації, що знаходяться і функціонують у реальному масштабі часу в різних регіонах країни або на міждержавному чи трансконтинентальному рівнях

2) Логістична операція – це...

- а) адаптивна система зі зворотним зв'язком, що виконує ті або інші логістичні функції і складається з декількох підсистем, і має розв'язки з зовнішнім середовищем
- б) сукупність дій, спрямованих на переміщення, транспортування, переробку матеріального потоку
- в) будь-які операції, чинені з речовинними предметами і продуктами праці в сферах виробництва і обертання, за винятком технологічних операцій по виробництву матеріальних благ
- г) виконавець, керуючий матеріальним потоком на рівні виконання окремих логістичних операцій або їх конкретного комплексу, що забезпечують ефективне і раціональне переміщення даного матеріального потоку в конкретному тимчасовому інтервалі від вихідної позиції до кінцевого місця споживання або до проміжного місця дислокації
- д) система управління матеріальним потоком, що охоплює різні організації, що знаходяться і функціонують у реальному масштабі часу в різних регіонах країни або на міждержавному чи трансконтинентальному рівнях

3) Адаптивна система зі зворотним зв'язком, що виконує ті або інші логістичні функції і складається з декількох підсистем, і має розв'язки з зовнішнім середовищем – це...

- а) логістична система
- б) логістична операція
- в) макрологістична система
- г) мезологістична система
- д) мікрологістична система

4) Сукупність дій, спрямованих на переміщення, транспортування, переробку матеріального потоку – це...

- а) логістична система
- б) логістична операція
- в) логістичне завдання
- г) логістичний принцип
- д) логістична функція

5) До загальних властивостей будь-якої системи, у тому числі і логістичної, належать:

- а) цілісність
- б) функціональність
- в) організація
- г) структурованість
- д) інтегративність

6) Цілісність як властивість логістичної системи....

- а) визначає сукупність елементів, що знаходяться в тісній взаємодії один з одним

- б) визначає обов'язкове упорядкування, приведення сукупності елементів, що сформувалася, у конкретну систему
- в) відбиває внутрішню будову чого-небудь і конкретний взаємозв'язок складових частин цілого
- г) описує можливість системи поділитися на окремі частини, наприклад, підсистеми
- д) визначає наявність специфічних якостей системи, що властиві їй і тільки їй

7) Організація як властивість логістичної системи....

- а) існує якась сукупність елементів, що знаходяться в тісній взаємодії один з одним
- б) обов'язкове упорядкування, приведення сукупності елементів, що сформувалася, у конкретну систему
- в) відбиває внутрішню будову чого-небудь і конкретний взаємозв'язок складових частин цілого
- г) описує можливість системи поділитися на окремі частини, наприклад, підсистеми
- д) визначає наявність специфічних якостей системи, що властиві їй і тільки їй

8) До специфічних властивостей логістичної системи належать:

- а) стохастичність
- б) багатофункціональність
- в) адаптивність
- г) ділимість
- д) структурованість

9) До специфічних властивостей логістичної системи не належать:

- а) структурованість
- б) адаптивність
- в) багатофункціональність
- г) ділимість
- д) інерційність

10) Будь-які операції, чинені з речовинними предметами і продуктами праці в сферах виробництва і обертання, за винятком технологічних операцій по виробництву матеріальних благ – це...

- а) логістичні функції
- б) логістичні операції
- в) логістичні завдання
- г) логістичні принципи
- д) логістичні правила

Самостійна робота до теми 5.

Тема 5. Логістичний менеджмент в системі загального менеджменту.

1. Визначення та місце логістичного менеджменту.
2. Інтеграція функцій управління бізнес-процесами в рамках логістичного менеджменту.

Логістичний мікс «7R».

3. Взаємодія логістичного менеджменту з маркетингом, з фінансовим та виробничим менеджментом.
4. Логістика і стратегічне планування.
5. Види організаційних структур управління логістикою.

Перелік питань для тестового контролю

1) В системі логістичного менеджменту логістична система – це...

- а) складна організаційно завершена економічна система, що складається з елементів, ланок, взаємозалежних у єдиному процесі управління матеріальними і супутніми їм потоками
- б) виділена підсистема, що забезпечує ЛС необхідним матеріалопотоком у вигляді сировини, матеріалів і т. п. безпосередньо від першоджерела
- в) система, що складається з декількох підсистем, що виконує логістичні функції і має розв'язки зв'язки з зовнішнім середовищем, тобто з ринком
- г) розміщення і збереження матеріального потоку, перетвореного в запас, складська його переробка і формування в необхідний споживачеві «формат» для більш зручного транспортування
- д) підсистема, що забезпечує вибуття матеріального потоку з підсистеми виробництва і надходження його через логістичні канали і ланцюги з мінімальними витратами до місць можливого споживання

2) В системі логістичного менеджменту закупівля – це...

- а) організаційно завершена економічна система, що складається з елементів, ланок, взаємозалежних у єдиному процесі управління матеріальними і супутніми їм потоками
- б) підсистема, що забезпечує вибуття матеріального потоку з підсистеми виробництва і надходження його через логістичні канали і ланцюги з мінімальними витратами до місць можливого споживання
- в) розміщення і збереження матеріального потоку, перетвореного в запас, складська його переробка і формування в необхідний споживачеві «формат» для більш зручного " транспортування
- г) виділена підсистема, що забезпечує ЛС необхідним матеріалопотоком у вигляді сировини, матеріалів і т. п. безпосередньо від першоджерела
- д) система, що складається з декількох підсистем, що виконує логістичні функції і має розв'язки зв'язки з зовнішнім середовищем, тобто з ринком

3) В системі логістичного менеджменту основне призначення складського господарства – це...

- а) розміщення і збереження матеріального потоку, перетвореного в запас, складська його переробка і формування в необхідний споживачеві «формат» для більш зручного транспортування
- б) забезпечення вибуття матеріального потоку з підсистеми виробництва і надходження його через логістичні канали і ланцюги з мінімальними витратами до місць можливого споживання
- в) забезпечує ЛС необхідним матеріалопотоком у вигляді сировини, матеріалів і т. п. безпосередньо від першоджерела
- г) складна організаційно завершена економічна система, що складається з елементів, ланок, взаємозалежних у єдиному процесі управління матеріальними і супутніми їм потоками
- д) система, що складається з декількох підсистем, що виконує логістичні функції і має розв'язки зв'язки з зовнішнім середовищем, тобто з ринком

4) В системі логістичного менеджменту транспорт зв'язує визначені елементи ЛС (закупівлю, склади, запаси, виробництво, розподіл, збут) транспортним процесом, забезпечуючи:

- а) безперебійність
- б) своєчасність
- в) надійність

- г) функціонування
- д) контроль

5) В системі логістичного менеджменту розподіл – це...

- а) підсистема, що забезпечує вибуття матеріального потоку з підсистеми виробництва і надходження його через логістичні канали і ланцюги з мінімальними витратами до місць можливого споживання
- б) підсистема, інтегрована з маркетингом
- в) важливий елемент логістичної системи, задіяний на виконанні всіх логістичних операцій і забезпечуючий цілеспрямовану діяльність останньої
- г) виділена підсистема, що забезпечує ЛС необхідним матеріалопотоком у вигляді сировини, матеріалів і т. п. безпосередньо від першоджерела
- д) система, що складається з декількох підсистем, що виконує логістичні функції і має розв'язки зв'язки з зовнішнім середовищем, тобто з ринком

6) В системі логістичного менеджменту збут – це...

- а) система, що складається з декількох підсистем, що виконує логістичні функції і має розв'язки зв'язки з зовнішнім середовищем, тобто з ринком
- б) виділена підсистема, що забезпечує ЛС необхідним матеріалопотоком у вигляді сировини, матеріалів і т. п. безпосередньо від першоджерела
- в) важливий елемент логістичної системи, задіяний на виконанні всіх логістичних операцій і забезпечуючий цілеспрямовану діяльність останньої
- г) підсистема, інтегрована з маркетингом
- д) підсистема, що забезпечує вибуття матеріального потоку з підсистеми виробництва і надходження його через логістичні канали і ланцюги з мінімальними витратами до місць можливого споживання

7) В системі логістичного менеджменту кадри – це...

- а) важливий елемент логістичної системи, задіяний на виконанні всіх логістичних операцій і забезпечуючий цілеспрямовану діяльність останньої
- б) підсистема, інтегрована з маркетингом
- в) система, що складається з декількох підсистем, що виконує логістичні функції і має розв'язки зв'язки з зовнішнім середовищем, тобто з ринком
- г) виділена підсистема, що забезпечує ЛС необхідним матеріалопотоком у вигляді сировини, матеріалів і т. п. безпосередньо від першоджерела
- д) підсистема, що забезпечує вибуття матеріального потоку з підсистеми виробництва і надходження його через логістичні канали і ланцюги з мінімальними витратами до місць можливого споживання

8) Принципами логістики проголошуються:

- а) пріоритети споживання
- б) пріоритети постачання
- в) пріоритети збуту
- г) пріоритети прибутковості
- д) пріоритети іміджу

9) Організація матеріальних потоків у виробництві, регулювання ходу виконаних робіт, координація дій учасників логістичного процесу відноситься до:

- а) операції здійснення управління матеріальними потоками на підприємстві
- б) методів управління матеріальними потоками на підприємстві
- в) функцій управління матеріальними потоками на підприємстві
- г) системи управління матеріальними потоками на підприємстві

д) стратегії управління матеріальними потоками на підприємстві

10) Сукупність функціональних підрозділів підприємства, які беруть участь у формуванні і перетворенні матеріальних потоків, їх розташуванні на території і форми взаємозв'язків по виконанню окремих замовлень, називають...

- а) організацію матеріальних потоків
- б) тип системи управління запасами
- в) управління матеріальними потоками на підприємстві
- г) просторовою структурою логістичної системи
- д) логістичним менеджментом

Самостійна робота до теми 6.

Тема 6. Логістика закупівель.

1. Завдання і функції закупівельної логістики.
2. Процес придбання матеріалів.
3. Планування і забезпечення виробництва матеріалами. Види потреб в матеріалах.
4. Методи визначення потреб в матеріалах.

Перелік питань для тестового контролю

1) Логістика закупівель виконує такі функції:

- а) формування стратегії придбання матеріальних ресурсів і прогнозування потреби в них
- б) одержання та оцінка пропозицій від потенційних постачальників
- в) вибір постачальників
- г) віддаленість постачальника від споживача
- д) завершення процесу придбання

2) Процес придбання матеріалів включає виконання ряду взаємозв'язаних робіт:

- а) складання заявок
- б) аналіз заявок
- в) контроль постачальників
- г) одержання та оцінка пропозицій від потенційних постачальників
- д) контроль за виконанням замовлень

3) Функції логістики закупівель реалізуються:

- а) відділом маркетингу
- б) фінансовим і юридичним відділами
- в) директорами
- г) бухгалтерією
- д) відділом матеріально-технічного забезпечення

4) При виборі постачальників основними критеріями є:

- а) одержання та оцінка пропозицій від потенційних постачальників
- б) постачання матеріальних ресурсів за мінімальними цінами
- в) віддаленість постачальника від споживача

- г) здатність поставляти необхідні ресурси належної якості і в потрібні терміни
- д) надійність постачальника

5) Основними джерелами відомостей про постачальників і матеріалів є:

- а) наявність у постачальника вільних потужностей
- б) контроль за виконанням замовлень
- в) особисті контакти з «продавцями»
- г) оголошення в рекламних виданнях
- д) відвідування підприємств і вивчення практики постачання продукції

6) Контроль за виконанням замовлень здійснюється відділом:

- а) матеріального постачання
- б) технічного постачання
- в) матеріально-технічного постачання
- г) транспортним
- д) фінансів

7) Під первинною потребою розуміється потреба:

- а) в готових виробках
- б) в сировині і матеріалах
- в) в вузлах і деталях
- г) в можливих додаткових постачаннях
- д) в комплектуючих вузлах

8) Під вторинною потребою розуміється потреба:

- а) в комплектуючих вузлах
- б) в сировині і деталях
- в) в можливих додаткових постачаннях
- г) в запасних частинах, що купуються
- д) в готових виробках

9) При розрахунку вторинної потреби повинні бути задані:

- а) первинна потреба, що включає відомості про об'єми і терміни
- б) документальне оформлення постачань
- в) потреба в сировині і матеріалах
- г) можливі додаткові постачання
- д) кількість матеріалів, що знаходяться у розпорядженні підприємства

10) Для визначення вторинної потреби використовуються:

- а) детерміновані методи розрахунку
- б) можливі додаткові постачання
- в) кількість матеріалів, що знаходяться у розпорядженні підприємства
- г) дані про витрату сировини і матеріалів за минулі періоди
- д) документальне оформлення постачань

Самостійна робота до теми 7.

Тема 7. Виробнича логістика.

1. Завдання і функції виробничої логістики.

2. Основи управління матеріальними потоками у виробництві. Основні правила пріоритетів у виконанні замовлень.
3. Організація матеріальних потоків.
4. Виштовхувальні та витягувальні системи управління матеріальними потоками у виробничій логістиці.
5. Специфічні мікрологістичні системи управління матеріальними потоками (MRP, MRP-1, MRP-2, КАНБАН, ОПТ, DRP та ін).

Перелік питань для тестового контролю

- 1) Управління матеріальним потоком, який проходить шлях від первинного джерела сировини до кінцевого споживача називається:**
 - а) виробнича логістика
 - б) матеріальна логістика
 - в) внутрішньо виробнича логістична система
 - г) макрологістична система
 - д) збутова логістика
- 2) Об'єктом вивчення виробничої логістики є:**
 - а) промислові і оптові підприємства
 - б) вантажні станції
 - в) дрібносерійні підприємства, що мають складські споруди
 - г) внутрішньовиробнича логістична система
 - д) транспортна логістика
- 3) На яких рівнях розглядається внутрішньо виробнича логістична система:**
 - а) на макрорівні
 - б) на внутрішньо виробничому рівні
 - в) на мікрорівні
 - г) жодної правильної відповіді
 - д) всі відповіді вірні
- 4) На якому з рівнів внутрішньо логістична система є комплексом взаємозв'язаних підсистем, які утворюють певну цілісність:**
 - а) на мікрорівні
 - б) на макрорівні
 - в) на мікро- і макрорівні
 - г) на внутрішньовиробничому рівні
 - д) на мезорівні
- 5) Які з підсистем відносяться до внутрішньовиробничої логістичної системи мікрорівня:**
 - а) роботи складів
 - б) організації закупівлі
 - в) організації продажів
 - г) організації виробництва
 - д) жодної правильної відповіді

6) В чому полягає основне завдання виробничої логістики?

- а) в створенні системи управління матеріальними потоками на підприємстві
- б) в створенні і забезпеченні ефективного існування системи управління матеріальними потоками на промисловому підприємстві
- в) в розробленні і ухваленні управлінських рішень на основі даних про хід виконання виробничих замовлень, інформацію, ресурси і споживчий попит
- г) в розробленні і забезпеченні ефективного існування системи управління матеріальними потоками на підприємстві
- д) в створенні матеріального потоку на промисловому підприємстві

7) Процес цілеспрямованої дії на виробничі підрозділи, зайняті просуванням матеріальних і інформаційних потоків з пункту виробництва в пункт споживання продукції це –

- а) створення матеріального потоку на промисловому підприємстві
- б) забезпечення матеріального потоку на промисловому підприємстві
- в) управління матеріальним потоком на промисловому підприємстві
- г) жодної правильної відповіді
- д) всі відповіді вірні

8) На основі чого здійснюється ухвалення управлінських рішень у внутрішньовиробничій логістичній системі?

- а) на основі даних про хід виконання виробничих замовлень, інформацію, ресурси і споживчий попит
- б) на основі даних про виробничу діяльність промислового підприємства
- в) на основі комплексного плану виробництва промислового підприємства
- г) всі відповіді вірні
- д) жодної вірної відповіді

9) Організація матеріального потоку у виробництві означає:

- а) управління матеріальним потоком ,який проходить шлях від первинного джерела сировини до кінцевого споживача
- б) формулювання цілей управління матеріальними потоками і їх постановка перед окремими підрозділами, узгодження окреслених цілей з глобальною метою підприємства і забезпечення на цій основі спільної роботи всіх ланок логістичного ланцюга
- в) формування матеріальних потоків і встановлення просторових і тимчасових зв'язків між учасниками руху товару, а також створення системи управління матеріальними потоками на підприємстві
- г) прогнозування попиту на продукцію, прогнозування зміни цін на матеріали
- д) жодної правильної відповіді

10) При якому з методів найбільший пріоритет надається замовленню, яке раніше інших постуило в систему?

- а) FIFO
- б) LIFO
- в) SPT
- г) метод критичного відношення
- д) метод Джонсона

Самостійна робота до теми 8.

Тема 8. Управління запасами як елемент логістичного управління

1. Витрати в системі управління запасами.
2. Основні види запасів.
3. Системи регулювання запасів.
4. Стратегії управління запасами.

Перелік питань для тестового контролю

1) Сировина, матеріали, комплектуючі, готова продукція та інші матеріальні цінності, які знаходяться на черзі до виробничого процесу або особистого споживання – це...

- а) матеріальний запас
- б) страховий запас
- в) виробничий запас
- г) товарний запас
- д) сезонний запас

2) Виробничі запаси поділяються на:

- а) поточні, гарантовані, сезонні, підготовчі
- б) страхові, сезонні, перехідні, поточні
- в) товарні, виробничі, сезонні, страхові
- г) матеріальні, виробничі, поточні, сезонні
- д) поточні, гарантовані, заключні, підконтрольні

3) Розмір, якого запасу встановлюється для контролю за наднормативними ресурсами?

- а) перехідний запас
- б) середній запас
- в) максимальний запас
- г) мінімальний запас
- д) сезонний запас
- д) сезонний запас

4) Чому дорівнює середній запас?

- а) сумі гарантованого, підготовчого запасів і половині поточного
- б) сумі гарантованого, підготовчого запасів і максимального поточного запасу
- в) сумі гарантованого і підготовчого
- г) сумі гарантованого і максимального поточного запасу
- д) вірна відповідь не вказана

5) Що передбачає система з фіксованим розміром замовлення?

- а) надходження матеріалів рівними, наперед визначеними оптимальними партіями через інтервали часу, що змінюються
- б) надходження матеріалу через рівні проміжки часу, що регулярно повторюються
- в) надходження сировини рівними партіями через рівні проміжки часу
- г) надходження матеріалів через інтервали часу, що змінюються
- д) надходження матеріалів випереджаючими темпами

6) Що передбачає система з фіксованою періодичністю виконання замовлення?

- а) надходження матеріалів рівними, наперед визначеними оптимальними партіями через інтервали часу, що змінюються
- б) надходження матеріалу через рівні проміжки часу, що регулярно повторюються
- в) надходження сировини рівними партіями через рівні проміжки часу
- г) надходження матеріалів через інтервали часу, що змінюються
- д) надходження матеріалів випереджаючими темпами

7) На що орієнтована система максимум – мінімум?

- а) на регулярну з постійним інтервалом перевірку запасів
- б) на повторення через рівні проміжки часу
- в) на ситуацію, коли витрати на облік запасів і витрачання на оформлення замовлення настільки значні, що стають порівнянними з втратами від дефіциту запасів
- г) на постачання запасу до максимального бажаного рівня
- д) надходження матеріалів випереджаючими темпами

8) Які статті витрат входять до витрат на виконання замовлень?

- а) транспортні витрати при умові того, що вартість транспортування не входить у вартість одержуваного товару
- б) витрати на складські операції і платня за використання або оренду складу
- в) витрати, пов'язані з ризиком псування і морального старіння матеріалів
- г) витрати, пов'язані з контролем виконання замовлення і скороченням терміну його виконання
- д) всі відповіді вірні

9) Які статті витрат входять до витрат на зберігання запасів?

- а) транспортні витрати при умові того, що вартість транспортування не входить у вартість одержуваного товару
- б) витрати на складські операції і платня за використання або оренду складу
- в) витрати, пов'язані з ризиком псування і морального старіння матеріалів
- г) витрати, пов'язані з контролем виконання замовлення і скороченням терміну його виконання
- д) капіталовкладення в запаси

10) Оптимальний розмір замовлення знаходять за формулою:

- а) Уільсона
- б) Джоміні
- в) Джонсона
- г) Лейбніца
- д) Каплана

Самостійна робота до теми 9.

Тема 9. Розподільча логістика.

1. Поняття і сфери застосування логістики розподілу.
2. Канали розподілу товарів.
3. Форми доведення товару до споживача.

4. Організація дистрибуції матеріалів та готової продукції.
5. Логістичні посередники в дистрибуції, їх класифікація та функції.
Координація та інтеграція дій логістичних посередників.

Перелік питань для тестового контролю

- 1) Розподільча логістика – це управління матеріальними потоками:**
 - а) у процесі створення матеріальних благ або надання матеріальних послуг
 - б) у процесі забезпечення підприємства матеріальними ресурсами
 - в) у процесі доведення готової продукції до споживача
 - г) на транспортних ділянках
 - д) на складських ділянках
- 2) Принципова відмінність розподільчої логістики від традиційного розуміння збуту полягає в такому:**
 - а) методиці сегментації ринку споживачів
 - б) розподільчу логістику неможливо застосувати до окремих груп товарів
 - в) системному взаємозв'язку процесів розподілу, виробництва і закупівель при управлінні матеріальними потоками
 - г) відмові від використання концепції маркетингу при розподілі
 - д) відмові від використання каналів розподілу
- 3) Канал розподілу, який складається з виробника і споживача, є каналом:**
 - а) нульового рівня
 - б) однорівневим
 - в) дворівневим
 - г) трирівневим
 - д) багаторівневим
- 4) До каналів розподілу, які складаються з виробника і одного або кількох посередників, що діють як єдина система, належать:**
 - а) горизонтальні
 - б) вертикальні
 - в) ексклюзивні
 - г) селективні
 - д) змішані
- 5) До логістичних посередників у каналах розподілу, які виконують підтримувальні функції, належать:**
 - а) експедиторські фірми
 - б) транспортні організації
 - в) вантажні термінали
 - г) страхові компанії
 - д) інвестиційні фонди
- 6) Посередник типу “від власного імені та за власний рахунок” – це:**
 - а) дилер
 - б) дистриб'ютор
 - в) комісіонер
 - г) агент

д) брокер

7) Посередник типу “від чужого імені та за чужий рахунок” – це:

- а) дилер
- б) дистриб’ютор
- в) комісіонер
- г) агент
- д) брокер

8) Комісіонер належить до посередників такого типу:

- а) від власного імені та за власний рахунок
- б) від чужого імені та за власний рахунок
- в) від власного імені та за чужий рахунок
- г) від чужого імені та за чужий рахунок
- д) вірна відповідь не вказана

9) Брокер належить до посередників такого типу:

- а) від власного імені та за власний рахунок
- б) від чужого імені та за власний рахунок
- в) від власного імені та за чужий рахунок
- г) від чужого імені та за чужий рахунок
- д) вірна відповідь не вказана

10) Канал розподілу – це:

- а) впорядкована безліч різних посередників, що здійснюють доведення матеріального потоку від конкретного виробника до споживача
- б) це сукупність організацій або окремих осіб, які беруть на себе право власності на конкретний товар (послугу) на шляху від виробника до споживача
- в) виконує роботу по наближенню товару і права власника на нього до кінцевого споживача
- г) це канали, які складаються з виробника та одного або декількох посередників, які діють як одна єдина система
- д) всі відповіді вірні.

Самостійна робота до теми 10.

Тема 10. Логістичний підхід до обслуговування споживачів.

1. Технологія роботи з клієнтами. Поняття послуги і логістичного сервісу.
2. Об’єкти логістичного сервісу.
3. Параметри і характеристика системи логістичного сервісу.
4. Критерії якості логістичного обслуговування.
5. Логістичний сервіс та методика розрахунку логістичних затрат.
6. Стан і перспективи розвитку логістичного сервісу.

Перелік питань для тестового контролю

1) Логістичний сервіс пов’язаний з:

- а) процесом розподілу;
- б) процесом розповсюдження
- в) процесом збуту
- г) процесом виробництва
- д) процесом закупівель

2) Послуга як продукт праці має:

- а) споживчу вартість
- б) товарну вартість
- в) закупівельну вартість
- г) ринкову вартість
- д) мінову вартість

3) Об'єктом логістичного сервісу є:

- а) різні споживачі матеріального потоку
- б) постачальники
- в) експедиторська фірма
- г) самі послуги
- д) генератори матеріального потоку

4) Логістичне сервісне обслуговування споживачів може здійснюватися:

- а) самим виробником; торгово-посередницькою структурою; спеціалізованими транспортно-експедиційними фірмами
- б) самим виробником;
- в) будь-ким, хто має бажання
- г) транспортно-експедиційними фірмами.
- д) фірмами, що мають ліцензію

5) До специфічних характеристик послуг не належать:

- а) можливість відчувати «на дотик»
- б) віддільність від джерела
- в) адресність послуг
- г) неможливість накопичення
- д) унікальність для одержувача

6) Усі роботи в області логістичного обслуговування можна розділити на 3 основні групи:

- а) передпродажні; роботи з надання логістичних послуг; післяпродажний логістичний сервіс
- б) передпродажні; поточні; зобов'язання щодо розгляду претензій покупців
- в) підбір і комплектацію партій постачань; послуги з гарантійного обслуговування; забезпечення зворотних потоків
- г) передпродажні; роботи з надання логістичних послуг; забезпечення зворотних потоків
- д) передпродажні; поточні; заключні

7) Передпродажний сервіс...

- а) завжди безкоштовний
- б) завжди платний
- в) залежно від ситуації
- г) залежно від фірми, яка надає послуги

д) залежно від послуги

8) Післяпродажні послуги – це

- а) гарантійне обслуговування, зобов'язання по розгляду претензій покупців, обмін
- б) послуги, які орієнтуються на досягнення кінцевого результату виробництва та продажу товарів
- в) створення сприятливих умов користування товаром
- г) зв'язок фірми з споживачами
- д) задоволення потреб споживачів

9) Логістичний сервіс характеризується такими найважливішими показниками:

- а) корисністю, оперативністю, якістю.
- б) корисністю, оперативністю, безплатністю
- в) корисністю, якістю, гнучкістю
- г) безперервністю та оперативністю
- д) унікальністю, оптимальністю, якістю

10) Критерій, який дозволяє оцінити систему сервісу як з позиції постачальника, так і з позиції отримувача розраховується як:

- а) відношення кількісної оцінки фактично наданого обсягу логістичного сервісу до кількісної оцінки теоретично можливого обсягу логістичного сервісу.
- б) відношення кількісної оцінки фактично наданого обсягу логістичного сервісу до кількісної оцінки теоретично можливого обсягу логістичного сервісу і помножити на 100%
- в) відношення кількісної оцінки теоретично можливого обсягу логістичного сервісу до кількісної оцінки фактично наданого обсягу логістичного сервісу і помножити на 100%
- г) суми кількісних оцінок можливого та фактично наданого обсягу логістичного сервісу
- д) відношення кількісної оцінки фактично наданого обсягу логістичного сервісу до 100%

Самостійна робота до теми 11.

Тема 11. Логістика складування.

1. Роль складів при виробництві і розподілі продукції. Основні види складів.
2. Процеси складування на підприємстві.
3. Сучасні тенденції формування складської мережі підприємства.
4. Оцінка роботи складів. Типові логістичні рішення при оптимізації складської підсистеми.
5. Розподільчі центри та їх розміщення.

Перелік питань для тестового контролю

1) За функціональними базисними галузями логістики розрізняють такі склади:

- а) постачання, виробництва, розподілу
- б) сировини, матеріалів, комплектуючих, незавершеного виробництва, готової продукції, тари
- в) власних і логістичних посередників
- г) вузькоспеціалізовані, обмеженого та широкого асортименту.

д) класу А, класу В, класу С

2) До переваг використання складів загального користування не належить:

- а) гнучкість, що дає змогу враховувати змінний попит, наприклад сезонний
- б) відсутність необхідності у великих інвестиціях на розвиток складського господарства
- в) високий ступінь контролю складських операцій
- г) полегшення доступу до великого географічного регіону
- д) нульовий рівень запасів

3) Початковий етап процесу вибору раціональної системи складування охоплює:

- а) вибір загальної спрямованості технічної оснащеності складської системи
- б) техніко-економічну оцінку кожного конкурентоздатного варіанта
- в) визначення місця розташування і функцій складу в логістичному ланцюзі
- г) вибір елементів складських підсистем
- д) вибір одиниці ціноутворення

4) Порівняно з технологічним логістичний процес на складі є:

- а) вузький
- б) однаковий
- в) ширший
- г) зазвичай вузький, проте може бути однаковий

5) Логістичний процес на складі не охоплює:

- а) розвантаження і приймання вантажів
- б) складування і зберігання вантажів
- в) надання послуг клієнтам
- г) вірна відповідь не вказана
- д) усі відповіді вірні

6) Ефективне внутрішньоскладське транспортування забезпечує:

- а) мінімальний час транспортування
- б) використання наскрізних “прямоточних” маршрутів
- в) мінімальну кількість перевалювання з одного складського устаткування на інше
- г) усі відповіді вірні
- д) вірна відповідь не вказана

7) До факторів, які забезпечують раціональну організацію складування і зберігання, не зараховують:

- а) відповідність складського устаткування специфічним особливостям вантажу
- б) забезпечення устаткуванням для зберігання максимуму використовуваної висоти і площі складу
- в) виділення мінімального простору під робочі проходи, за потреби — з порушенням діючих норм
- г) використання системи адресного зберігання
- д) усі відповіді вірні

8) До послуг, які надаються складами, належать:

- а) сортування і маркування
- б) фасування і упакування
- в) перекидка
- г) експедиторські
- д) усі відповіді вірні

9) Для раціоналізації виконання складських операцій у часовому розрізі розроблюють:

- а) технологічні карти
- б) технологічні графіки
- в) технологічні завдання
- г) технологічні паспорти
- д) технологічні маршрути

10) Залежно від специфіки і номенклатури матеріалів, що зберігаються, склади підрозділяються на:

- а) немеханізовані, механізовані
- б) універсальні, спеціалізовані
- в) склади перевалки (обороту) вантажів, склади зберігання
- г) постачальницькі, виробничі, збутові
- д) закриті, напівзакриті, відкриті майданчики

Самостійна робота до теми 12.

Тема 12. Транспортна логістика.

1. Суть і завдання транспортної логістики.
2. Логістична оцінка видів транспорту. Способи перевезення вантажів.
3. Тарифікація перевезень і визначення витрат на перевезення.
4. Вибір перевізника. Маршрутизація перевезень.

Перелік питань для тестового контролю

1) Транспортуванням вантажів називається:

- а) зміна місцезнаходження товарно-матеріальних цінностей за допомогою транспортних засобів називається
- б) зміна розташування вантажів в часі
- в) перетворення товарного асортименту в споживчий відповідно до попиту і з метою виконання замовлень клієнтів
- г) документальна сфера транспортної логістики
- д) основний економічний показник продукції транспорту, що характеризує сумарну вагу вантажів

2) Транспортування за призначенням розрізняють:

- а) пряме та непряме
- б) через посередника та прямі поставки
- в) зовнішнє і внутрішнє (внутрішньовиробниче)
- г) перерозподільче і внутрішнє
- д) наземне, повітряне і водне

3) Висока провізна й пропускна здатність, висока регулярність перевезення, відносно низькі тарифи, значні знижки для транзитних відправлень, висока швидкість доставки вантажів на великі відстані – це переваги:

- а) залізничного транспорту

- б) водного транспорту
- в) автомобільного транспорту
- г) повітряного транспорту
- д) трубопровідного транспорту

4) Висока доступність, можливість доставки вантажу «від дверей до дверей», висока маневреність та швидкість доставки, можливість використання різних маршрутів і схем доставки, можливість відправлення вантажів – це переваги:

- а) залізничного транспорту
- б) водного транспорту
- в) автомобільного транспорту
- г) повітряного транспорту
- д) трубопровідного транспорту

5) Найвища швидкість доставки вантажів, висока схоронність вантажу, найбільш короткі маршрути перевезень – це переваги:

- а) залізничного транспорту
- б) водного транспорту
- в) автомобільного транспорту
- г) повітряного транспорту
- д) трубопровідного транспорту

6) Висока собівартість перевезень та капіталоемність, залежність від погодних умов, недостатня географічна доступність – це недоліки:

- а) залізничного транспорту
- б) водного транспорту
- в) автомобільного транспорту
- г) повітряного транспорту
- д) трубопровідного транспорту

7) Які чинників не впливають на вибір виду транспорту:

- а) час доставки та вартість перевезення
- б) частота відправлень вантажу та надійність дотримання графіка доставки
- в) здатність перевозити різні вантажі
- г) здатність доставити вантаж в будь-яку точку території
- д) чистота та безпека транспорту

8) Зовнішні вантажопотоки характеризують:

- а) обсяг вантажів (вантажні потоки прибуття), що прибувають на підприємство
- б) обсяг вантажів, що відправляються (вантажні потоки відправлення)
- в) обсяг вантажів (вантажні потоки прибуття), що прибувають на підприємство і обсяг вантажів, що відправляються (вантажні потоки відправлення)
- г) кількість вантажів, переміщуваних між підрозділами підприємства
- д) вірна відповідь не вказана

9) Складання транспортних тарифів повинно забезпечувати покупцю транспортних послуг:

- а) відшкодування експлуатаційних витрат і можливість отримання прибутку
- б) можливість покриття транспортних витрат
- в) збори за додаткові операції, пов'язані з перевезенням вантажів
- г) правила розрахунку платні і зборів

д) заробітну плату працівникам замовника

10) Для перевезення вантажів проектується здебільшого маршрути:

- а) маятникові та кільцеві
- б) маятникові і кінцеві
- в) кільцеві і прямокутні
- г) основні і допоміжні
- д) ретроспективні і перспективні

Самостійна робота до теми 13.

Тема 13. Інформаційне забезпечення логістики. Інформаційна логістика.

1. Значення і завдання інформації в логістиці.
2. Інформаційні логістичні системи.
3. Побудова і функції інформаційних логістичних систем.
4. Закордонна практика інформаційного забезпечення управління матеріальними потоками.

Перелік питань для тестового контролю

1) Сфера роботи підприємства, яка організовує потік даних, що супроводжують матеріальний потік, і є тією істотною ланкою підприємства, яка зв'язує постачання, виробництво і збут – це...

- а) інформаційна логістика
- б) транспортна логістика
- в) виробничий логістика
- г) закупівельна логістика
- д) складська логістика

2) Інформація, яка знаходиться у впорядкованому русі по заданих напрямках з фіксованими початковими, проміжними і кінцевими точками – це:

- а) інформаційний процес
- б) інформаційний потік
- в) матеріальний потік
- г) вантажопотік
- д) інноваційний процес

3) Процес, в якому інформація розглядається як основний об'єкт з певною послідовністю змін і при цьому має місце збір, аналіз, перетворення, зберігання, пошук і розповсюдження інформації – це:

- а) інформаційний процес
- б) інформаційний потік
- в) матеріальний потік
- г) вантажопотік
- д) інноваційний процес

4) У ході інформаційного процесу, що протікає в логістичній системі, реалізуються наступні функції:

- а) збір інформації в місцях її виникнення
- б) аналіз інформації і її перетворення; накопичення, зберігання
- в) транспортування інформації
- г) фільтрація потоку інформації, тобто відбір необхідних для того або іншого рівня управління даних і документів
- д) всі відповіді є вірними

5) Розрізняють три варіанти взаємодії матеріальних та інформаційних потоків:

- а) інформація випереджає матеріальний потік
- б) інформація супроводжує матеріальний потік
- в) інформаційний потік відстає від матеріальних потоків
- г) інформаційний потік відстає від фінансових потоків
- д) інформаційний потік існує без матеріального потоку

6) До інформаційних систем в логістиці пред'являються наступні вимоги:

- а) актуальність інформації
- б) забезпечення інформаційної потреби керівників
- в) необхідність і достатність інформації
- г) забезпечення інформаційного зв'язку між підрозділами
- д) обов'язковість передачі інформації

7) На рівні окремого підприємства інформаційні логістичні системи підрозділяються на три групи:

- а) планові інформаційні системи
- б) диспозитивні або диспетчерські системи
- в) виконавські або оперативні системи
- г) диспропорційні системи
- д) стартові системи

8) Диспозитивні або диспетчерські системи не розв'язують завдання:

- а) управління запасами на складах і в цехах
- б) управління транспортом
- в) відбір і комплектування вантажів
- г) облік відправлених товарів
- д) контроль виконання планів і графіків їх руху

9) Інформаційна логістична система відповідає ієрархічній структурі системи управління підприємством і включає:

- а) три рівні
- б) п'ять рівнів
- в) десять рівнів
- г) вісім рівнів
- д) сім рівнів

10) За економічною точкою зору розрізняють інтеграцію логістики:

- а) вертикальну і горизонтальну
- б) вертикальну і зв'язну
- в) диспозиційну і пропорційну
- г) системну і інтегральну
- д) горизонтальну і системну

Самостійна робота до теми 14.

Тема 14. Економічне забезпечення логістики.

1. Структура та обсяги логістичних витрат. Вплив логістичних витрат на ринкову вартість продукції.
2. Підвищення ефективності виробництва продукції та послуг за рахунок управління логістичними витратами.
3. Концепція мінімізації загальних витрат та максимізації прибутку підприємства.
4. Логістика як фактор підвищення фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства. Вплив логістики на дохідність активів підприємства.

Перелік питань для тестового контролю

1) Обсяг випуску продукції визначає:

- а) розміри запасів і окремих виробництв, їх кількість
- б) склад учасників виконання робіт
- в) потужність вантажопотоків
- г) число ланок в пересуванні продукції і кількість проміжних складів
- д) склад і спеціалізацію виробничих підрозділів

2) Диверсифікація виробництва впливає на:

- а) склад і спеціалізацію виробничих підрозділів
- б) розміри транспортних підрозділів, склад учасників виконання робіт
- в) кількість складів, асортимент запасів, ступінь різноманітності зв'язків з постачальниками і їх число
- г) потужність вантажопотоків
- д) всі відповіді вірні

3) Які статті витрат входять до витрат на виконання замовлень?

- а) транспортні витрати при умові того, що вартість транспортування не входить у вартість одержуваного товару
- б) витрати на складські операції і платня за використання або оренду складу
- в) витрати, пов'язані з ризиком псування і морального старіння матеріалів
- г) витрати, пов'язані з контролем виконання замовлення і скороченням терміну його виконання
- д) всі відповіді вірні

4) На якому рівні починають формуватися логістичні затрати?

- а) мікрологістичному рівні.
- б) макрологістичному рівні
- в) закупівель
- г) розподілу
- д) виробництва

5) Логістичні витрати – це...

- а) це складова частина загальних витрат підприємства, що супроводжують рух матеріального потоку для виконання основної задачі функціонування логістичної системи
- б) це складова частина загальних витрат підприємства
- в) витрати, величина яких не змінюється залежно від зміни обсягу випуску продукції і які фірма повинна сплачувати навіть тоді, коли вона нічого не виготовляє.
- г) організація, структура і якість обслуговування конкретних споживачів, а також оперативне управління логістичною діяльністю і необхідними для цього інфраструктурними елементами
- д) це вигода (користь), які одна сторона може запропонувати іншій, нематеріальні дії, що не приводять до володіння чим-небудь.

6) До складових логістичних витрат не відносять:

- а) витрати по зберіганню запасів
- б) транспортно-заготівельні витрати
- в) витрати по формуванню запасів
- г) адміністративні витрати
- д) виробничі витрати

7) Витрати на формування мережі, вибір та оцінювання постачальників відносяться до такого виду витрат:

- а) транспортно-заготівельних витрат
- б) витрат по формуванню та зберіганню запасів
- в) адміністративних витрат
- г) виробничих витрат
- д) матеріальних витрат

8) До витрат по формуванню та зберіганню запасів відносять:

- а) витрати на проведення інвентаризації;
- б) ставки по кредитах на поповнення оборотних засобів
- в) витрати зберігання
- г) вартість ризиків (страхові платежі, ставки страхових премій);
- д) усі відповіді вірні

9) Які з перелічених нище витрат відносяться до адміністративних:

- а) заробітна плата співробітникам логістичної служби, амортизаційні відрахування на офісні меблі та оргтехніку
- б) представницькі витрати, відрядження
- в) оплата послуг зв'язку, вибір та оцінювання постачальників;
- г) вартість ризиків (страхові платежі, ставки страхових премій)
- д) витрати на транспортування

10) Принципами логістики проголошуються:

- а) пріоритети споживання
- б) пріоритети постачання
- в) пріоритети збуту
- г) пріоритети прибутковості
- д) пріоритети іміджу

ЧАСТИНА 2.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Ситуаційна вправа 1.

Машинобудівне підприємство «Електроінструмент» здійснює закупівлю матеріальних ресурсів у 14 постачальників (табл. 1). За допомогою методу АВС-аналізу провести оптимізацію матеріалопотоків та визначити коло найбільш важливих для підприємства постачальників.

Таблиця 1.

Дані про постачальників підприємства «Електроінструмент»

Найменування постачальника	Річний обсяг постачання матеріальних ресурсів, грн
1. БАТ «Вега»	7944
2. БАТ «Гранд»	24 000
3. ООО «Стронг»	14 112
4. БАТ «Мотордеталь»	33 846
5. ТОВ «Кабельзбут»	21 408
6. ТОВ «Точдеталь»	54 744
7. БАТ «Титан»	49 200
8. БАТ «Криворіжсталь»	93 852
9. ПП «Віват»	10 938
10. ПП «Бест»	5544
11. БАТ «Гумотехніка»	11 238
12. БАТ «Зоря»	7446
13. БАТ «Полімер»	6618
14. БАТ «Солар»	12 324

Методичні вказівки до виконання завдання

В основу методу «АВС-аналіз» покладено припущення, що не всі постачальники характеризуються однакоvim впливом на ефективність логістичної системи. У зв'язку з цим вважається, що найбільш доцільною є робота з постачальниками, які мають великий обсяг поставок на дане підприємство.

АВС аналіз виконується у такій послідовності:

1. Із даних бухгалтерського або управлінського обліку вибираються дані про річний обсяг ресурсів, отриманих підприємством від кожного постачальника.
2. Розміри обсягу постачань записуються у послідовності від більшого до меншого.
3. Визначається питома вага кожного постачальника у загальному обсязі постачань підприємства.
4. Знаходяться значення обсягу постачань окремих постачальників у загальному обсязі постачань у відсотках.

5. Проводиться класифікація постачальників за групами відповідно до наступних критеріїв.

До групи А відносять постачальників, з яких підприємство здійснює приблизно 80 % обсягу постачань. Робота з цими постачальниками суттєво впливає на ефективність логістичної системи підприємства. Саме з цією групою постачальників підприємству доцільно постійно співпрацювати для покращання результатів логістичної діяльності та зменшення логістичних витрат.

До групи Б відносять постачальників, які здійснюють приблизно 15 % від загального обсягу постачань. Порівняно із постачальниками групи А, постачальникам групи Б приділяють менше уваги, але обов'язково слід контролювати своєчасність постачань та рівень цін на аналогічні товари у інших постачальників.

До групи С відносять постачальників, обсяг постачань яких складає не більше 5 %. Робота із постачальниками групи С полягає у вдосконаленні та спрощенні процедури оформлення замовлення, координації постачань, визначенні максимально можливого рівня запасу (для зменшення кількості та частоти постачання).

Ситуаційна вправа 2.

Використовуючи відомості, наведені в таблиці, здійсніть ABC-аналіз запасів на складі.

Дані про запаси на складі

№ позиції	Реалізація по позиції, грн.	№ позиції	Реалізація по позиції, грн.
1	1200	11	100
2	200	12	200
3	300	13	2300
4	5200	14	300
5	300	15	400
6	900	16	700
7	11500	17	1000
8	1000	18	200
9	800	19	4000
10	8900	20	5100

Методичні вказівки до виконання завдання

Сутність аналізу ABC полягає в тому, щоб з усієї множини об'єктів виділити найбільш значимі з точки зору поставленої мети. Таких об'єктів, як правило, небагато, і саме на них необхідно зосередити основну увагу і сили. В економіці широко відомо так зване правило Парето (20/80), згідно з яким лише п'ята частина (20%) від усієї кількості об'єктів, з якими зазвичай доводиться мати справу, дає приблизно 80% результатів цієї справи. Вклад інших 80% об'єктів складає лише 20% загального результату. Наприклад, у торгівлі 20% найменувань товарів дає, як правило, 80% прибутку підприємства, решта 80% найменувань товару – лише необхідне доповнення, обов'язковий асортимент. З усієї кількості постачальника підприємства лише 20% створюють 80% всієї небезпеки втрат від зв'язків з недобросовісним контрагентом.

Згідно з цим принципом, усі вироби, що знаходяться на складі підприємства, діляться на три групи:

- вироби А. Найбільш цінні (приблизно 75-80% загальної вартості виробів, що зберігаються на складі), але складові лише 10-20% загальної кількості розташованої там продукції;

- вироби В. Середні за вартістю (приблизно 10-15% вартості всіх виробів), але в кількісному відношенні складові 30 - 40% продукції, що зберігається;

- вироби С. Найдешевші (приблизно 5-10% від загальної вартості збережених виробів) і наймасовіші (40-50% загального обсягу зберігання).

Результатом АВС аналізу є групування об'єктів за ступенем впливу на загальний результат. Для його проведення необхідно:

- сформулювати мету аналізу АВС;

- вказати об'єкт управління, аналізований за методом АВС. Об'єктом в даному завданні є окрема позиція асортименту;

- вказати ознаку, на основі якої буде здійснена диференціація об'єктів управління. Ознакою диференціації асортименту на групи А, В і С в даному завданні є частка річних продажів по окремій товарній позиції в загальному обсязі продажів;

- розрахувати частку окремих позицій асортименту в загальній реалізації;

- вибудувати асортиментні позиції в порядку зменшення частки в загальному обсязі реалізації.

Для побудови кривої і проведення аналізу АВС необхідно визначити частку продукту наростаючим підсумком (кумулятивний результат по кожній асортиментній позиції); відповідно до одержаних результатів визначають діапазон потрапляння кожного матеріалу у групу А,В,С за кількісним та вартісним показником.

Слід зазначити, що диференціація на основі мінливої кривизни лінії АВС може дати інші значення кордонів між групами А, В, С.

Застосування аналізу АВС дозволяє більш точно виділити групу продуктів, що вимагають до себе пильної уваги (група А), що набуває особливу актуальність у разі дефіциту управлінських ресурсів у логістиці.

У результаті проведеного аналізу можна зробити висновок про те, що на 20% продукції, що знаходиться на складі, припадає 80% вкладених в запаси засобів. Це говорить про те, що більша частина капіталу підприємства омертвляється при зберіганні на складі незначної кількості товарів, тобто є марною тратою коштів. Для того щоб знати, чи приносять кошти, вкладені в запаси, які не лежать без діла, прибуток, необхідно вести облік запасів. Причому залежно від поділу всіх виробів, що зберігаються на складі, на три категорії (АВС) повинен відрізнятися і контроль за цими виробами:

- вироби А повинні перебувати під суворим контролем, необхідний регулярний облік виробів. Вироби цієї групи – основні;

- вироби В вимагають звичайного контролю, налагодженого обліку і постійної уваги. Зазвичай це допоміжні матеріали;

- вироби С потребують найбільш об'єктивного контролю, такого, як періодична перевірка рівнів запасу.

У результаті різного обліку залежно від приналежності виробів до груп АВС різний і термін відновлення запасів даного виробу на складі, що дозволяє визначити причини збільшення витрат на складування.

Ситуаційна вправа 3.

Використовуючи дані таблиці, проведіть XYZ-аналіз.

Дані про реалізацію товару зі складу

№	Найменування товару	Реалізація за квартал			
		I	II	III	IV
1	Кукурудзяні хлоп'я	400	620	500	580
2	Чай «Ахмад»	240	180	220	160
3	Шоколад «Ретро»	500	1 400	400	700
4	Лапша «Локшина»	120	150	100	200
5	Газований напій «Лимонад»	500	400	380	450
6	Сірники	20	40	60	50
7	Пельмені «Татарські»	1 600	1 620	1 700	1 680
8	Вареники з картоплею	200	150	180	100
9	Ковбаса «Молочна»	300	280	350	300
10	Ковбаса «Студентська»	1 200	1 100	1 080	1 120

Методичні вказівки до виконання завдання

Аналіз XYZ дозволяє розділити весь асортимент товарів на підприємстві на три групи за ознакою стабільності попиту і точності прогнозування.

У групу X включають товари, попит на які рівномірний або схильний до незначних коливань.

У групу Y включають товари, які споживаються з певними коливаннями. Зокрема в цю групу можуть бути включені товари з сезонним характером попиту.

У групу Z включені товари, попит на які виникає лише епізодично.

Прогнозом, на основі якого конкретну позицію асортименту відносять до групи X, Y або Z, є коефіцієнт варіації попиту (v) по цій позиції.

Для розрахунку коефіцієнта варіації використовують формулу:

$$V = \frac{\sqrt{\frac{\sum (x_i - \bar{x})^2}{n}}}{\bar{x}} \times 100\%$$

де x_i – значення параметра оцінюваного об'єкту за i -тий період,

\bar{x} – середнє значення параметра по оцінюваному об'єкту аналізу,

n – число періодів.

Аналіз XYZ проводиться в кілька етапів:

1. Визначення коефіцієнта варіації за окремими позиціями асортименту.

2. Проведення групування об'єктів управління в порядку зростання коефіцієнта варіації. У окремій графі таблиці зазначається кількість позицій асортименту упорядкованого списку наростаючим підсумком у % до загальної кількості позицій асортименту, згодом ці дані переносяться в систему координат на вісь OX.

3. Побудова кривої XYZ аналізу проводиться на основі отриманих даних. Будуємо в системі координат криву, яка візуально дозволяє визначити групу товарів, у межах яких поведінка коефіцієнта варіації попиту має характерні особливості. Спочатку крива XYZ аналізу дуже плавно піднімається вгору, що свідчить про те, що в асортименті є група з відносно стабільним попитом. Потім підйом графіка стабілізується – з'являються нестабільні позиції, а з ними і проблеми управління. Остання ділянка графіка різко йде вгору. Ця група явно проблемних позицій з різкими коливаннями попиту.

4. Поділ сукупності об'єктів управління на три групи: група X, група Y, група Z за наступним алгоритмом:

Група	Інтервал
X	$0 < v < 10\%$
Y	$10\% < v < 25\%$
Z	$25\% < v < \infty$

Ситуаційна вправа 4.

Аналіз досвіду західних промислових компаній у сфері організації постачання дозволив виявити проблеми, які виникають в процесі постачання. В таблиці виявлені ці проблеми згруповані у відповідності з частотою їх прояву. Одержана інформація надає можливість системно оцінити систему постачання, виявити її сильні та слабкі сторони. Ця інформація також може бути використана для розробки заходів щодо покращення системи постачання.

Основні проблеми, що виникають в процесі постачання

Опис проблеми	Вага, бали
1. Затримка постачань	7
2. Необхідність постійних перевірок відповідності постачань графіку	4
3. Проблеми, що пов'язані з ліквідацією, реорганізацією, злиттям постачальників	3
4. Недостатня кількість досвідченого і (або) навченого персоналу	3
5. Дезінформація і (або) нестача актуальної інформації про одержання вантажів	4
6. Необхідність попереднього планування замовлень для спрощення управління складами	4
7. Відстрочення перемовин	3
8. Збільшення вартості постачання в зв'язку із затримкою закупівель (необхідність виконання в цьому разі термінових постачань)	3
9. Простоювання з організаційних причин	3
10. Неадекватне планування спричиняє зміни в графіку перевезень	4
11. Неадекватне планування спричиняє зміни стандартного часу поставок	3
12. Пізні повідомлення постачальників про терміни постачань	3
13. Недостатньо чіткі технічні та цінові пропозиції	3
14. Надмірно складні процедури та правила, що ускладнюють перемови	3

Також пропонується список інструментів та дій, що були розроблені на основі аналізу досвіду західних промислових компаній щодо удосконалення системи постачання, тобто:

1. Використання внутрішньої системи електронної пошти.
2. Використання зовнішньої системи електронної пошти.
3. Використання системи електронного обміну даними.
4. Використання комплексної системи баз даних.
5. Використання штрих-кодів, автоматизованої системи ідентифікації товарів.
6. Чіткій поділ виконаних та закупівель, що плануються.
7. Використання різних форм контролю в залежності від виду закупівель
8. Використання чітких процедур і правил.
9. Навчання та підготовка персоналу відділу закупівель.
10. Чіткий перелік і специфікація купованого обладнання і матеріалів.
11. Проведення попередніх перемовин, чітке встановлення часових та інших умов при укладанні контрактів з постачальниками.
12. По можливості запобігання змін у контрактах, специфікаціях, графіках.
13. Проведення закупівель у формі, що забезпечує зручність постачання товару, укладання контракту та здійснення контролю.
14. Заздалегідь встановлені граничні ціни на перевезення та інші послуги
15. Встановлення внутрішніх контрольних показників закупівельної діяльності.
16. Встановлення зовнішніх контрольних показників закупівельної діяльності.
17. Контроль діяльності постачальників.
18. Перевірка досвіду постачальників та історії їх діяльності.
19. Маркетинговий аналіз ринку.
20. Постійний зв'язок з постачальниками.

Завдання: визначте за допомогою яких інструментів та дій можна вирішити основні проблеми, що виникають в процесі постачання.

Ситуаційна вправа 5.

Компанія «АТБ-маркет» займається роздрібною торгівлею продуктами харчування. Мережа «АТБ-маркет» представлена 184 магазинами в 46 містах 13 регіонів України, в штаті компанії 9574 осіб (дані на травень 2012 року). Обороти за 2012 р. склали 2,47 млрд. грн (з ПДВ).

На початку 90-х років ХХ сторіччя, коли компанія вийшла на ринок, товар в магазини компанії доставлявся напряму, постачальниками. Подібна ситуація перестала влаштовувати компанію, коли мережа розширилася до 25 магазинів (при середній площі одного магазину 400 кв. м.). Враховуючи, що компанія «АТБ-маркет» почала позиціонувати себе як сіткового ріелтера, що проводить політику низьких цін, вона повинна була шукати найбільш низькі цінові пропозиції від постачальників. Приходилося закуповувати великі партії товару. Для його зберігання компанія почала орендувати старі складські приміщення, їх реконструкція обходилася в 80–150 дол. США за кв. м (для порівняння: при будівництві нових витрати могли б скласти до 400–600 дол. за 1 кв. м.). Коли кількість магазинів в мережі перевищила 60, а витрати на транспортування, зберігання та адміністрування товарних потоків склали біля 50 млн. грн на рік, компанія прийняла рішення про необхідність зниження логістичних витрат та будівництва власного розподільчого центру. Крім того виникла необхідність зниження витрат від

недопостачання, які при великій кількості магазинів могли скласти декілька млн. грн за місяць.

В зв'язку з тим, що біля половини магазинів мережі «АТБ-маркет» знаходиться в Дніпропетровському регіоні, два роки назад розподільчий центр (РЦ) було побудовано саме у Дніпропетровську. Корисна площа РЦ склала 12,5 тис. кв. м. В середньому через РЦ компанії кожного дня проходить до 2 тис. т. товару. РЦ прагне працювати за системою cross-docking (приймання та відправка товару напрямку без розміщення в зоні зберігання). Максимальний час знаходження товару на складі – 6 днів, а продукти, які швидко псуються (овочі, сири, ковбаса тощо) – не більше 2 днів. За оцінками менеджерів компанії подібний РЦ окупиться за 8–10 років.

Слід відмітити, що за рахунок використання власних розподільчих центрів (зараз компанія використовує три окремі складські об'єкти) «АТБ-маркет» знизилася логістичні витрати з 6 % до 2,61 % від товарообігу. Разом з цим компанія планує розпочати будівництво єдиного РЦ площею біля 25 тис. кв.м.

Завдання: дайте відповіді на запитання :

1. За рахунок чого компанія «АТБ-маркет» знизилася логістичні витрати використовуючи власні розподільчі центри?
2. Чому побудова нового сучасного розподільчого центру більш вигідна компанії ніж оренда старих складських приміщень?
3. Чому компанія планує розпочати будівництво єдиного РЦ, хоча інвестиції в цей проект можуть скласти приблизно 130 млн. грн?

Ситуаційна вправа 6.

Враховуючи дані таблиці розрахуйте рейтинг постачальників і визначте оптимального постачальника для укладення договору поставок.

Дані для визначення рейтингу постачальників

Критерій вибору постачальників	Питома вага критерія	Оцінка значення критерія за 10 бальною шкалою постачальника 1	Оцінка значення критерія за 10 бальною шкалою постачальника 2	Створення питомої критерію на оцінку по постачальнику 1	Створення питомої критерію на оцінку по постачальнику 2
Надійність поставки	0,30	10	8		
Ціна	0,25	8	7		
Якість товару	0,15	9	10		
Умови платежу	0,15	6	5		
Можливість позапланових поставок	0,10	3	2		
Фінансовий стан постачальника	0,05	6	7		
Разом	1,00	-	-		

Методичні вказівки до виконання завдання

Важливість проблеми вибору постачальника ресурсів пояснюється не тільки тим, що на сучасному ринку функціонує велика кількість різних постачальників однакових ресурсів, але головним чином тим, що постачальник повинен бути надійним партнером підприємства-покупця в реалізації його логістичної стратегії. Аналіз потенційних постачальників ресурсів та їх подальший вибір здійснюється відповідно до певного набору критеріїв. До числа таких критеріїв належать:

- якість поставок;
- надійність поставок;
- фінансові умови поставок;
- ціна за ресурси.

Рейтинг визначається підсумовуванням знайдених добуток ваги критерію на його оцінку для кожного постачальника. Розраховуючи рейтинг різних постачальників і порівнюючи отримані результати, визначають найкращого партнера.

Однак для розрахунку рейтингу може використовуватися й інша система оцінок, при якій більш високий рейтинг свідчить про великий рівень негативних якостей постачальника. У цьому випадку слід віддати перевагу тому постачальнику, який має найменший рейтинг.

Ситуаційна вправа 7.

Враховуючи дані таблиці, визначите загальні витрати на закупівлю ресурсів для забезпечення виробничого процесу.

Дані для визначення загальних витрат на закупівлю ресурсів для потреб виробництва

Місяць	Ціна, грн	Обсяг поставок	Оплата ресурсів до моменту поставки
Січень	5,2	20 000	
Лютий	5	20 000	
Березень	4,7	20 000	
Квітень	4,4	20 000	
Травень	4,3	20 000	
Червень	4,1	20 000	
Липень	3,8	20 000	
Серпень	4	20 000	
Вересень	4,3	20 000	
Жовтень	4,8	20 000	
Листопад	5,2	20 000	
Грудень	5,5	20 000	
Витрати на закупівлю	-	-	
Витрати на зберігання	-	-	
Витрати на транспортування	-	-	
Загальні витрати	-	-	

Відомо також, що витрати на транспортування становлять 10 000 грн. грн. за одну доставку вантажу; витрати на утримання запасів рівні 15 грн. за одиницю ресурсів на рік.

Визначити загальні витрати при закупівлі ресурсів.

Методичні вказівки до виконання завдання

Під час здійснення закупівель багато підприємств застосовують раз-особисті стратегії оплати ресурсів:

- стратегія оплати до моменту поставок (щомісячні закупівлі);
- форвардна стратегія закупівель на два місяці (оплата проводиться за два місяці);
- форвардна стратегія закупівель на три місяці (оплата проводиться за три місяці);
- форвардна стратегія закупівель на шість місяців (оплата проводиться за шість місяців).

Загальні витрати при різних стратегіях закупівель будуть змінюватися. Для розв'язання даної задачі розглянемо стратегію оплати до моменту поставки. Вона пов'язана з внесенням платежів за фактом поставки ресурсів або незадовго до цього. Оплата здійснюється за цінами періоду, коли здійснюється безпосередня поставка ресурсів. Дана стратегія припускає, що вся партія ресурсів, поставлена на початку місяця, до його кінця буде повністю використана.

Ситуаційна вправа 8.

Враховуючи дані таблиці, розрахуйте загальні витрати на закупівлю ресурсів і визначте оптимальну стратегію закупівлі ресурсів.

Дані для визначення вартості поставок при форвардних угодах

Місяці	Ціна, грн.	Обсяг поставок	Форвардна угода на два місяці	Форвардна угода на три місяці	Форвардна угода на шість місяців
Січень	5,2	10 000			
Лютий	5	10 000			
Березень	4,7	10 000			
Квітень	4,4	10 000			
Травень	4,3	10 000			
Червень	4,1	10 000			
Липень	4,8	10 000			
Серпень	4,9	10 000			
Вересень	5	10 000			
Жовтень	5,2	10 000			
Листопад	5,5	10 000			
Грудень	5,7	10 000			
Витрати на закупівлю					
Витрати на зберігання					
Сукупні витрати					

Передбачається, що поставка рівна 10 000 одиниць ресурсів на початок місяця, до його кінця буде повністю використана.

Витрати на транспортування становлять 20 000 грн. за одну доставку вантажу. Витрати на підтримку запасів складають 24 грн. за одиницю ресурсів в рік. Визначити оптимальну форвардну стратегію оплати ресурсів.

Методичні вказівки до виконання завдання

В умовах ринкових відносин широко практикуються так звані форвардні угоди, здійснюючи які підприємства-споживачі прагнуть застрахувати себе від можливого підвищення ціни на ресурси в майбутньому і транспортних витрат. Особливо це актуально в умовах коливань цін на ресурси.

У таблиці необхідно розглянути, як зміниться вартість поставок при різних форвардних угодах. Вибір найкращої стратегії оплати і поставок ресурсів повинен базуватися на співвідношенні витрат на оплату і зміст ресурсів у необхідних запасах. Зменшення витрат на закупівлю ресурсів при форвардних угодах пов'язано із збільшенням витрат на підтримку запасів.

Найвигіднішою буде та форвардна угода, при якій сукупні витрати будуть найменшими.

Ситуаційна вправа 9.

За наявними даними визначте показник порогу рентабельності продукції, якщо відомо, що:

Постійні витрати підприємства складають $F = 300\,000$ грн.,

Змінні витрати на один виріб $V = 1\,500$ грн.

Ціна покупки у постачальника $C = 2\,000$ грн.

Методичні вказівки до виконання завдання

У закупівельної логістики до задачі типу «зробити або купити» відноситься прийняття одного з двох альтернативних рішень:

- самостійно формувати асортимент, закуповуючи товарні ресурси безпосередньо у виробника;
- закуповувати товарні ресурси у посередника, який спеціалізується на розукрупненні виробничих партій, формуванні широкого асортименту і постачаннях його споживачам в скомплектованому вигляді.

Розглянемо можливі причини, з яких закупівля у посередника може виявитися більш вигідною, ніж безпосередньо у виробника.

1. Закуповуючи товарні ресурси у посередника, підприємство, як правило, має можливість придбати широкий асортимент щодо невеликих партій. У результаті скорочується потреба в запасах, складах, зменшується обсяг договірної роботи з виробниками окремих позицій асортименту.

2. Ціна товару у посередника може виявитися нижчою, ніж у виробника. Припустимо, виробник реалізує товар за наступними цінами:

а) для дрібнооптових покупців – 10 грн. за одиницю;

б) для великооптових покупців – 8 грн. за одиницю.

Посередник, закупивши велику партію по 8 грн., розукрупнює її і реалізує дрібнооптовим покупцям з 12-відсотковою націнкою, тобто по 8,96 грн. за одиницю. Посередник може дозволити собі це, так як він спеціалізується на розукрупненні партій. Виробнику розукрупнення проходиться дорожче, і він змушений продавати дрібнооптові партії за ціною 10 грн., а не по 8,96 грн.

3. Виробник товару може розташовуватися територіально на більш віддаленій відстані, ніж посередник. Додаткові транспортні витрати в цьому випадку можуть перевищити різницю в цінах виробника і посередника.

Вирішувати завдання «Зробити або купити» можна на основі методу визначення порогу рентабельності продукції. Для цього використовується формула:

$$Q = \frac{F}{(C - V)}$$

де Q – кількість виробів, необхідних для випуску запланованого обсягу продукції;
F – постійні витрати підприємства;
C – ціна покупки одного виробу;
V – змінні витрати підприємства в розрахунку на один виріб.

Визначаючи витрати підприємства на виготовлення продукції, а також витрати на закупівлю виробів у постачальника при різних значеннях Q, можна прийти до однозначного висновку з розв'язуваної проблеми.

Ситуаційна вправа 10.

Визначте оптимальний розмір замовлення, застосовуючи дані таблиці.
Дані для визначення оптимального розміру замовлення

Параметри	S, од	Co, грн.	I, грн.	T, дні	τ_{zn} , дні
Величина	400	8	0,7	250	5

Визначити оптимальний розмір замовлення, кількість замовлень ресурсів протягом року, оптимальний час між двома замовленнями, точка замовлення / перезамовлення.

Методичні вказівки до виконання завдання

Розглянемо одну з класичних і найбільш поширених на практиці моделей управління запасами – модель економічного розміру замовлення (EOQ) або так звану формулу Уільсона для визначення оптимального розміру замовлення.

Модель (EOQ) дозволяє визначити оптимальний розмір замовлення ресурсів на основі мінімуму загальних витрат на виконання замовлення та зберігання ресурсів на складі протягом певного періоду часу.

Оптимальний розмір замовлення розраховується за формулою Уільсона:

$$Q = \frac{\sqrt{2SC_o}}{I},$$

де Q – оптимальний розмір замовлення,
S – річна потреба в ресурсах, од.,
Co – витрати на виконання замовлення,
I – витрати на зберігання одиниці продукції.

$$N = \frac{S}{Q},$$

де N – кількість замовлень ресурсів протягом року.

$$\tau_{zn} = \frac{T}{N},$$

де T – число робочих днів у році,
 τ_{zn} – оптимальний час між двома замовленнями.

Важливу роль у теорії управління запасами, зокрема в моделі EOQ, відіграє визначення моменту замовлення ресурсів або точки замовлення / перезамовлення, тобто досягнення при витрачанні запасів, що знаходяться на складі, такого рівня Q , коли необхідно замовляти партію ресурсів.

$$ROP = \frac{S}{T} * \tau_{zn},$$

де ROP – точка замовлення / перезамовлення.

Ситуаційна вправа 11.

Розрахувати загальні витрати при транспортуванні різними видами транспорту, вантажі різної маси і визначити оптимальний вид транспорту при доставці вантажів, використовуючи дані таблиці.

Дані про витрати при доставці вантажу різними видами транспорту

Види транспорту	Постійні витрати, тис. грн.	Змінні витрати на 1 кг вантажу, тис. грн.	Загальні витрати на доставку вантажу, тис. грн. при вазі вантажу в тонах		
			100	200	500
	F_i	V_i	Q_i		
Залізничний транспорт	50000	0,05			
Автотранспорт	30000	0,10			
Повітряний транспорт	10000	0,25			
Водний (морський) транспорт	5000	0,40			

Методичні вказівки до виконання завдання

Для визначення загальних витрат при доставці вантажу різними видами транспорту і виявлення оптимального варіанту транспортування ресурсів використовується формула такого вигляду:

$$G_i = F_i + V_i \times Q_i$$

де F_i – постійні витрати при перевезенні (тис.грн.)

V_i – змінні витрати на 1 кг вантажу (тис.грн.)

Q_i – маса вантажу, що перевозиться (тонн).

Розрахунок проводиться по кожному варіанту доставки вантажу різної маси відповідно 100 т, 200 т, 500 т.

На основі отриманих значень таблиці роблять висновки про доцільність використання того чи іншого виду транспорту для забезпечення в певному діапазоні вантажопотоку (у тоннах) за умови забезпечення мінімальних витрат по заданих видах.

Ситуаційна вправа 12.

Скласти шахову відомість квартального вантажообігу заводу за даними, поданими у таблиці.

ВИХІДНІ ДАНІ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ РОЗРАХУНКІВ

Номер марш руту	Маршрут			Відстань в один кінець, м	Квартальний вантажобіг
	звідки	куди	найменування вантажу		
1	Склад шихти	Ливарний цех	Шихтовий матеріал	130	1200
2	Ливарний цех	Механічний цех	Лиття	400	1000
3	Склад металу	Ковальський цех	Метал для поковок	120	250
4	Ковальський цех	Механічний цех	Поковки	240	200
5	Склад металу	Механічний цех	Чорний метал	200	230
6	Склад допоміжних матеріалів	Механічний цех	Допоміжні матеріали	280	100
7	Механічний цех	Склад готової продукції	Готова продукція (середні деталі)	150	1100

Методичні вказівки до виконання завдання

Шахова відомість складається у такому порядку:

- будується таблиця, в рядках якої зазначені відправники вантажу, в стовпчиках – отримувачі вантажу, причому підрозділи підприємства заносяться в стовпчиках в тому самому порядку, в якому вони розміщені у рядках;
- на перехресті однакових підрозділів ставиться знак «х» – сам собі цей підрозділ нічого не відправляє і не отримує;
- послідовно у таблицю заносяться вихідні дані про перевезення вантажів.

Шахова відомість служить основою для складання схеми вантажопотоків.

Схема вантажопотоків – графічне зображення даних шахової відомості на генеральному плані підприємства.

Ситуаційна вправа 13.

У таблиці приведений загальний список послуг, які фірма може надати в процесі реалізації своєї продукції, а також час, необхідний для надання кожної окремої послуги. Але фактично фірма надає тільки послуги № 1, 3, 7, 8 і 10. Визначити рівень обслуговування підприємства.

Перелік послуг, які надає фірма

Номер послуги	Час, що необхідний для надання послуги, чол./год.
1	5
2	2
3	9
4	3,5
5	0,5
6	6
7	4
8	7
9	1
10	8

Методичні вказівки до виконання завдання

Рівень обслуговування можна оцінювати, зіставляючи час на виконання фактичних логістичних послуг, що надаються в процесі постачання, з часом, який необхідно було б витратити у разі надання всього комплексу можливих послуг у процесі того ж постачання. Розрахунок виконується за формулою:

$$R = \frac{\sum T_{\text{ФАКТ}}}{\sum T_{\text{ТЕОР}}}$$

$T_{\text{ФАКТ}}$ та $T_{\text{ТЕОР}}$ – відповідно, фактична і теоретично можлива кількість послуг, що надаються;

T – час на надання i -ї послуги.

Для оцінки рівня логістичного обслуговування вибираються найбільш значущі види послуг, надання яких зв'язане із значними витратами, а відсутність – з істотними втратами на ринку.

Ситуаційна вправа 14.

Застосовуючи методичні вказівки, необхідно визначити ефективність закупівлі канцелярського приладдя підприємством.

Приклад даних для визначення вигоди від закупівлі

Параметри	Блокнот	Щоден- ник	Ручка	Олівець	Клей ПВА	Маркер	Альбом	Всього
Ціна оптова	4	6	8	15	3	3	5	
Ціна роздрібна	8	11	12	25	6	4	9	
Об'єм	1,5	2	2,5	0,5	4	3	6	

продажу								
Вартість зберігання	30	30	30	30	30	30	30	
Відсоток відходів	1	2	4	3	1	0,5	4	
Замовлення автомашини	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	
Вартість перевезення	5	5	5	5	5	5	5	
Об'єм закупівлі	10	10	10	10	10	10	10	
Фактичний час	6	5	4	20	3	4	2	
Округлений час	7	5	4	20	3	4	2	
Затрати на 1 партію	4000	6000	8000	15000	3000	3000	5000	
Затрати на закупку	40000	60000	80000	150000	30000	30000	50000	
Затрати на кредит	2800	3000	3200	30000	900	1200	1000	
Затрати на перевезення	500	500	500	500	500	500	500	
Затрати на зберігання	2100	1500	1200	6000	900	1200	600	
Загальні витрати								
Об'єм фактично проданих товарів								
Дохід від операцій								
Прибуток (збиток)								

Методичні вказівки до виконання завдання

Для визначення вигоди від закупівлі продукції підприємством, часто використовується метод місій, який дозволяє проаналізувати витрати. Він полягає в тому, що весь досліджуваний процес ділиться на кілька можливих варіантів (місій) і ретельно розраховуються всі витрати і доходи для кожного з них. У результаті виходить цінний матеріал для порівняння і вибору або переробки варіантів (місій).

Для навчальних цілей дається спрощений варіант методу з невеликим числом місій.

Ви успішно працюючий менеджер із закупівель магазину по торгівлі канцелярським приладдям. Під поручительство магазин отримав товарний кредит на пільгових умовах з розрахунку 1% на добу. Ви вирішили закупити канцелярські вироби для магазину і звернулися в логістичний центр з проханням прогнозувати очікуваний прибуток після продажу всієї партії закуплених товарів. За висновком логістичного центру: вас очікує збиток. Дані, використані експертами центру в розрахунках, подані вище у довідковій таблиці. Використовуючи знання з логістики, необхідно зрозуміти причину прогнозованого збитку та вжити заходів, що забезпечують отримання максимально

можливого прибутку. У першій частині даної роботи кожен з видів канцелярських виробів, продається в магазині, розглядається як міся. Неповна доба враховується як повна. Плата за зберігання стягується окремо по кожному виду канцелярських виробів, розраховується за первинним обсягом закупівель і не залежить від його зменшення внаслідок продажів. Плата за зберігання припиняється на наступну добу після повного завершення продажу даного виду канцелярського приладдя. Процент відходів умовно приймається постійним на весь термін фактичного зберігання. Відстань перевезення – 10 км. В навчальних цілях умовні позначення зроблені надмірно докладними, щоб у них було легше орієнтуватися починаючому фахівцеві (див. табл.).

Параметри для розрахунків

Параметри	Умовні позначення
Ціна оптова	грн. за 1кг
Ціна роздрібна	грн. за 1кг
Об'єм продажу	т
Вартість зберігання	грн. за 1 т на добу
Відсоток відходів	%
Вартість замовлення автомашини	грн
Об'єм закупівлі	одиниць
Фактичний час	доба
Округлений час	доба
Затрати на 1 т	1 грн. од.
Затрати на закупівлю	тис. грн.
Затрати на кредит	тис. грн.
Затрати на перевезення	тис. грн.
Затрати на зберігання	тис. грн.
Загальні затрати	тис. грн.
Об'єм відходів	одиниць
Фактичний об'єм	одиниць
Дохід	тис. грн.
Прибуток	тис. грн. або %

Примітка: завдання доцільно виконати з використанням ЕОМ (зокрема за допомогою пакету прикладних програм Excel).

ЧАСТИНА 3.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ І НАПИСАННЯ РЕФЕРАТІВ

1. Потреби суспільства і можливий рівень їх задоволення матеріальними ресурсами.
2. Управління матеріальними ресурсами в загальній системі керівництва економікою.
3. Суть комерційної діяльності при формуванні ринкового механізму господарювання.
4. Організаційна структура системи управління матеріалопотоками в Україні.
5. Ринкова інфраструктура формування і управління матеріалопотоками в Україні.
6. Роль логістики у реформуванні економіки України.
7. Концептуальна основа інтеграції логістики.
8. Інтеграція внутрішніх та зовнішніх матеріальних потоків.
9. Системний підхід як методологічна база логістики.
10. Логістика як сфера компетенції, що пов'язує компанію з її споживачами та постачальниками і сприяє підвищенню конкурентоспроможності.
11. Створення, функціонування та розвиток логістичних систем.
12. Інструменти формалізації та прийняття рішень у логістичних системах.
13. Характеристика поточкових процесів у логістиці.
14. Логістичні операції з матеріальними, інформаційними, фінансовими та сервісними потоками.
15. Інтегровані логістичні потоки. Критерії оптимального управління інтегрованими потоками.
16. Основні логістичні функції та їх розподіл між різними службами підприємства.
17. Інфраструктура логістичних процесів.
18. Логістична місія та логістичне середовище фірми.
19. Ринковий аспект логістики.
20. Поняття, економічний зміст та особливості ринку засобів виробництва як матеріально-технічної бази ринкової економіки.
21. Маркетингова логістика як ринковий інструмент та її особливості.
22. Методологія формування логістичного обслуговування.
23. Поняття ланцюга поставок і роль та місце логістики в ланцюгу поставок.
24. Зв'язок логістики з основними функціональними сферами бізнесу.
25. Основні напрями державної підтримки логістичного менеджменту.
26. Традиційна і логістична концепції організації виробництва.

27. Внутрішньовиробничі логістичні системи та їх роль в удосконаленні управління виробництвом товарів і послуг.
28. Організація постачання матеріальних ресурсів та управління запасами у мікро- виробничих логістичних системах.
29. Ефективність застосування логістики при управлінні матеріальними потоками на виробництві.
30. Основні напрямки вдосконалення управління закупівлями ресурсів на підприємстві.
31. Використання економіко-математичних методів у визначенні норм витрати ресурсів на підприємстві.
32. Роль закупівель ресурсів в організації комерційної або виробничої діяльності підприємства.
33. Форвардні стратегії у логістиці закупівель.
34. Організація дистрибуції матеріалів та готової продукції.
35. Традиційний і логістичний підходи до управління розподілом матеріалів і готової продукції.
36. Логістичні канали та логістичні ланцюжки.
37. Внутрішня структура та принципи функціонування каналів розподілу.
38. Розподільчі центри та їх розміщення.
39. Проектування дистрибутивних систем.
40. Система планування матеріальних ресурсів у каналах розподілу БКР та її модифікація ОКР-2.
41. Системи швидкого реагування на попит (БОТ), швидкої реакції (ОК), планування неперервного поповнення (СРК), ефективної реакції на запити споживачів (ЕСК) та особливості управління матеріальними потоками в них.
42. Ефективність застосування логістики при управлінні матеріальними потоками у сфері обігу.
43. Логістика сервісного відгуку.
44. Проектування логістичних систем розподілу продукції і послуг.
45. Формування логістичних систем розподілу продукції і послуг.
46. Оптимізація логістичних систем розподілу продукції і послуг.
47. Особливості функціонування комерційних посередників різного типу.
48. Організація взаємодії комерційних посередників і промислових підприємств.
49. Основні напрямки зниження витрат у процесі збуту продукції і послуг.
50. Напрями вдосконалення управління збутом на підприємстві.
51. Організація контролю за збутом продукції і послуг.
52. Економічні методи управління збутом продукції і послуг.
53. Значення централізованої доставки ресурсів споживачам по узгоджених графіках.

54. Техніко-економічна характеристика різних видів транспорту загального користування.

55. Напрями вдосконалення планування транспортування на підприємстві.

56. Основні шляхи зниження витрат при транспортуванні ресурсів.

57. Напрямки вдосконалення управління різними видами транспорту.

58. Шляхи підвищення ефективності роботи транспортних організацій.

59. Економічні методи управління транспортно-експедиційними організаціями.

60. Ефективність застосування різних видів тари при транспортуванні матеріальних ресурсів.

61. Принципи та методи вибору видів транспорту споживачами транспортних завдань.

62. Економічна ефективність використання прямих змішаних перевезень вантажів.

63. Методика визначення величини транспортних тарифів.

64. Напрямки підвищення ефективності і конкурентоспроможності різних видів транспорту.

65. Вибір перевізника ресурсів.

66. Основні вигоди від використання складського обладнання. Характеристика обладнання.

67. Процес приймання вантажів на складі по кількості і якості.

68. Організація складського господарства на підприємстві.

69. Раціональна організація приймання, зберігання та відпуску ресурсів на підприємстві.

70. Показники та економічна ефективність використання складського обладнання.

71. Організація контролю за складськими операціями на підприємстві.

72. Обґрунтування потреби складських комплексів в необхідних площах і устаткуванні.

73. Техніко-економічне обґрунтування розміщення і будівництва складських комплексів.

74. Функціональний взаємозв'язок логістики з маркетингом, плануванням виробництва і фінансами.

75. Управління запасами з використанням методу ABC-аналізу.

76. Аналіз попиту на основі XYZ-аналізу.

77. Технологічна схема обробки замовлень.

78. Логістичні принципи обслуговування.

79. Ефективність використання логістики для вітчизняних підприємств.

80. Ефективність заходів щодо уніфікації та заміні ресурсів, використовуваних у виробничому процесі.

81. Резерви економії та раціональне використання ресурсів на підприємстві.

82. Причини інтеграції логістики. Єврологістика.

ГЛОСАРІЙ ЛОГІСТИЧНИХ ПОНЯТЬ І ТЕРМІНІВ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ

ABC-аналіз (ABC analysis). В управлінні запасами – розподіл товарів по групах А, В і С у відповідності з їх питомою вагою в загальній вартості запасів всіх товарів.

Адміністративні методи управління – методи прямого впливу на керований об'єкт і однозначного вирішення відповідної господарської ситуації, що мають обов'язкову силу для виконання.

Асоціація вантажовідправників (Shippers' associations). Це спілка для ведення переговорів з транспортними агентствами вантажовідправників однотипних вантажів, для отримання більш вигідних тарифів на морські і інші перевезення вантажів.

Агенти – посередники, які виступають в якості представника або помічника іншої основної по відношенню до нього особи (принципала). Як правило, агент є юридичною особою і укладає угоду від імені і за рахунок принципала.

Базовий модуль – це прямокутник зі сторонами 600 x 400 мм, який повинен вміщувати кратне число разів на площі вантажної платформи транспортного засобу, на робочій поверхні складського обладнання і т.п.

Бізнес – логістика (як інтегральний інструмент менеджменту) – це менеджмент всіх видів діяльності, які сприяють руху і координації попиту і пропозиції на товари в певному місці і в заданий час.

Біржа – це організований у певному місці, регулярно діючий за встановленими правилами гуртовий ринок, на якому здійснюється гуртова торгівля біржовими товарами за зразками та стандартами або контрактами (ф'ючерсними, форвардними) на їх поставку в майбутньому, за цінами, які офіційно встановлено на основі результатів торгів.

Брокери – посередники при укладанні угод, що зводять контрагентів. Брокери не є власниками продукції, як дилери чи дистриб'ютори, і не розпоряджаються продукцією, як дистриб'ютори, комісіонери чи агенти. На відміну від агентів брокери не є у договірних відносинах із жодною стороною укладеної угоди і діють лише на основі окремих доручень.

Вантажна одиниця – піддон з вантажем або аналогічний по розміру пакований вантаж на ковзаючому листі.

Вантажопереробка - ефективне переміщення вантажів на короткі відстані, що мають місце всередині заводу чи складу або між переміщенням і транспортним підприємством.

Виробнича логістика – це управління матеріальними потоками в середині підприємств, фірм, компаній, що створюють матеріальні блага або виконують такі матеріальні послуги, як збереження, фасування, розважування, сортування, пакування, комплектування і ін.

Глобальна логістична стратегія – формування сталих торговельно-економічних зв'язків між окремими країнами або групами країн на основі міжнародного розподілу праці.

Господарський договір (як підстава виникнення господарсько-договірного зобов'язання) – це ділова угода між суб'єктами господарювання про розподіл між ними кореспондентських прав та обов'язків, необхідних для досягнення цілей і про ті умови, які повинні дотримуватися сторонами при виконанні взаємно прийнятих зобов'язань.

Дилери – це гуртові, рідше роздрібні посередники, які ведуть операції від свого імені і за свій рахунок.

Дистрибуція – комплексна логістична активність, яка полягає в просуванні готової продукції від виробників до кінцевих (або проміжних) споживачів, організації продаж, передпродажного і післяпродажного сервісу.

Дистриб'ютори – гуртові і роздрібні посередники, які ведуть операції від імені виробника і за свій рахунок.

Договір поставки – угода між підприємствами, організаціями, по якій підприємство-постачальник (виробник продукції, послуги, виконавець роботи) зобов'язується передати підприємству чи організації-покупцю у встановлений термін продукцію узгодженого між ними асортименту, кількості і якості, а покупець зобов'язується прийняти і оплатити її.

Доставка товарів – процес виконання, окрім чистого перевезення, цілого ряду робіт, операцій і послуг, комплекс яких забезпечить ефективний розподіл товарів.

Доставка вантажу “від дверей до дверей” – доставка вантажу в контейнерах безпосередньо від відправника до споживача.

Економічний (оптимальний) розмір замовлення – розмір замовлення, при якому сумарні затрати на розміщення замовлення і збереження запасу мінімальні.

Електронний обмін даними – система прямого комп'ютерного зв'язку між постачальниками і споживачами, яка призначена для безпосереднього оформлення замовлення і обміну іншою стандартною інформацією.

Експертні оцінки – кількісні і якісні оцінки процесів і явищ, які не піддаються безпосередньому вивченню і які базуються на міркуваннях спеціалістів.

Ефективність логістичної системи – показник (система показників), що характеризують якість роботи логістичної системи при заданому рівні логістичних витрат.

Ешелонована макрологістична система – це система, в якій матеріальні потоки від постачальників сировини і інших компонентів до виробника, а від нього до споживача рухаються через посередників.

Життєвий цикл виробу – проміжок часу від розробки виробу до зняття його з виробництва і продажу.

Замовлення – документ, що видається підприємствами і організаціями споживачами на поставку вказаного в ньому товару у відповідній кількості, в зазначену адресу та у визначені терміни.

Затрати – ресурси (матеріальні, трудові, фінансові), що необхідні для виробництва (робіт, послуг), або управління (надання адміністративних послуг).

Закупівельна (постачальна) логістика – це управління матеріальними потоками в процесі забезпечення суб'єктів підприємництва матеріальними ресурсами на основі логістичного міксту.

Затрати на збереження товарно-матеріальних запасів – затрати, що включають складські витрати, відсотки на банківський кредит, страхування, знецінення і т.д.

Збутова логістика, або логістика розподілу (розподільча) – невід'ємна частина загальної логістичної системи, комерційної логістичної підсистеми зокрема, яка забезпечує найбільш ефективну організацію розподілу виробленої продукції. Вона охоплює весь ланцюг системи розподілу: маркетинг, транспортування, складування і ін.

Зобов'язання – оформлено документально або таке, що впливає із цивільного законодавства відношення, яке вимагає виконання певних дій однієї фізичної або юридичної особи на користь іншої.

Інтегровані якості – це здатність системи, як єдиного цілого, проявляти ті якості, якими її складові елементи не володіють кожний зокрема.

Інтермодальна система – система доставки вантажів декількома видами транспорту по єдиному перевізному документу з передачею вантажів у пунктах перевалки з одного виду транспорту на інший без участі власника вантажу.

Інформаційна логістика – це система, яка організує потік даних, що супроводжують матеріальний потік, і є тою суттєвою для суб'єктів підприємництва ланкою, яка зв'язує постачання, виробництво і збут.

Інформаційний потік – сукупність циркулюючих в логістичній системі, а також між логістичною системою і зовнішнім середовищем повідомлень, що необхідні для управління і контролю за логістичними операціями.

Інформаційна система – це певним чином організована сукупність взаємозв'язаних засобів вичислювальної техніки, персоналу, різних довідників і необхідних засобів програмування, що забезпечує вирішення тих чи інших функціональних задач (в логістиці – задач по управлінню матеріальними потоками).

Канбан (KANBAN – з япон. карта) система управління матеріальними ресурсами, суть якої полягає в тому, що всі виробничі підрозділи підприємства, фірми, включаючи лінії кінцевого збирання, постачаються матеріальними ресурсами тільки в тій кількості і до того строку, які необхідні для виконання заданого підрозділом-замовником замовлення.

Канали розподілу – тенденція в розвитку методів розподілу – безпосередній розподіл (від виробника до споживача), розподіл через проміжкові компанії (гуртові, торгові, посередницькі т.д.).

Канал розподілу у розподільчій логістиці – це сукупність організацій або окремих осіб, які приймають на себе або допомагають передати іншому право власності на конкретний товар чи послугу на шляху від виробника до споживача.

Конкурентноздатність – здатність товарів і послуг витримати порівняння з аналогічними товарами і послугами інших виробників.

Картаж - місцеве перевезення вантажів.

Коефіцієнт ланковості товароруху – середнє число торгових ланок, які проходить товарна маса при русі від виробника до кінцевого споживача.

Комісіонери – це гуртові і роздрібні посередники, які ведуть операції від свого імені і за рахунок виробника.

Конкурсні торги (тендери) – розповсюджена форма пошуку потенційних постачальників.

Консолідація вантажів – поєднання різних вантажів в один для зниження затрат на транспортування. Тарифи на перевезення вантажу (фрахтові ставки) менше в розрахунку на один кілограм вантажу, при одночасному перевезенні крупних вантажів. Тому

вантажовідправники намагаються згрупувати вантажі, що направляються в один регіон.

Контрактна логістика – надання логістичних послуг на основі довготривалої угоди між відправником вантажу і сторонньою фірмою.

Концепція – сукупність понять і зв'язків між ними, що визначає основні напрями розвитку і властивості будь-якого явища.

Ланка логістичної системи – це деякий економічно і (або) функціонально відособлений об'єкт, який не підлягає подальшій декомпозиції в рамках поставленої задачі аналізу або синтезу логістичної системи, який виконує свою локальну цільову функцію, що зв'язана з певними логістичними активностями.

Логістика (як наука) – міждисциплінарний науковий напрямок, безпосередньо зв'язаний з пошуком нових можливостей підвищення ефективності матеріальних потоків.

Логістика (як господарська діяльність) – напрямок господарської діяльності, який полягає в управлінні матеріальними потоками у сферах виробництва і обігу, тобто процес управління рухом і збереженням сировини, компонентів і готової продукції в господарському обігу з моменту сплати грошей постачальникам до моменту отримання грошей за доставку готової продукції споживачу

Логістика (визначення по словнику Роднікова А.Н.) – наука про планування, контроль і управління транспортуванням, складуванням і іншими матеріальними і нематеріальними операціями, що здійснюються в процесі доведення сировини і матеріалів до виробничого підприємства, внутрізаводської переробки сировини, матеріалів і напівфабрикатів, доведення готової продукції до споживача у відповідності з інтересами і вимогами останнього, а також передачі, збереження і обробки відповідної інформації.

Логістика – це мистецтво і наука управління, техніка і технічні активності, які передбачають планування, постачання і застосування засобів переміщення для реалізації запланованих операцій з метою досягнення поставлених цілей” – визначення запропоноване Американським товариством інженерів – логістів.

“Логістика з позицій бізнесу (за визначенням Сергеева В.І.) – це інтегральний інструмент менеджменту, який сприяє досягненню стратегічних, тактичних або оперативних цілей організації бізнесу за рахунок ефективного з точки зору зниження загальних затрат і задоволення вимог кінцевих споживачів до якості продукції і

послуг управління матеріальними і (або) сервісними потоками, а також супутніми їм потоками інформації і фінансових засобів”.

Логістичні витрати – це затрати на виконання логістичних операцій (складування, транспортування, збір, збереження і передача даних про замовлення, запаси, поставки і т.д.).

Логістичний канал в інтегрованій (макро- чи мікро-) логістичній системі – це упорядкована множина ланок логістичної системи, що включає в себе всі логістичні ланцюги або їх ділянки, які проводять матеріальні потоки від постачальників матеріальних ресурсів, що необхідні для виробництва конкретного виду продукції (асортименту продукції), до її кінцевих споживачів.

Логістичний ланцюг – це ланцюг (множина ланок логістичної системи) по якому проходить товарний, інформаційний, фінансовий і сервісний потоки від постачальника до споживача, в якому можна виділити наступні основні ланки: поставка матеріалів, сировини і напівфабрикатів ; збереження продукції і сировини ; виробництво товарів ; розподіл, включаючи відправку товарів зі складу готової продукції ; споживання готової продукції ; іншими словами – це лінійно впорядкована множина фізичних і/або юридичних осіб (виробників, дистриб’юторів, складів загального користування і т.п.), які здійснюють логістичні операції по доведенню зовнішнього матеріального потоку від однієї логістичної системи до іншої або до кінцевого споживача.

Логістична мережа – повна множина ланок логістичної системи, взаємозв’язаних між собою по матеріальним і супутнім їм інформаційним і фінансовим потокам в рамках досліджуваної логістичної системи.

Логістична місія фірми (правило “семи R-s”) або **логістичний мікс** трактується як “забезпечення наявності **потрібного** продукту в **потрібній** кількості і **заданій** якості в **потрібному** місці в **установлений** час для **конкретного** споживача з **найкращими** (мінімальними) затратами”.

Логістична операція (як елементарна активність) – будь-яка дія, що не підлягає подальшій декомпозиції в рамках поставленої задачі дослідження або менеджменту, яка зв’язана з виникненням, перетворенням або поглинанням матеріального і супутніх йому потоків. Іншими словами – це відособлена сукупність дій, що направлена на перетворення матеріального і/або інформаційного, та фінансового потоку.

Логістична операція (як комплексна активність – логістична функція) – це відособлена сукупність логістичних операцій, що направлені на реалізацію поставлених перед логістичною системою задач.

Логістичний підхід до управління матеріальними потоками (на відміну від традиційного централізованого розподілу) полягає у виділенні єдиної функції управління раніше розмежованими матеріальними (супроводжуваними їх інформаційними і фінансовими) потоками ; в технічній, технологічній, економічній і методологічній інтеграції окремих ланок матеріалопровідного ланцюга в єдину систему, що забезпечує ефективне управління наскрізними матеріальними потоками.

Логістичні принципи – це узагальнення, які містять в собі дещо неточні кількісні визначення.

Логістична система – адаптивна система зі зворотним зв'язком, що виконує ті або інші логістичні функції і логістичні операції, яка складається, як правило, із декількох підсистем (елементів) і яка має розвинуті зв'язки з зовнішнім середовищем, іншими словами це сукупність функціонально обмежених логістичних субсистем, функціонування яких як цілого забезпечується інформаційною логістикою на рівні її власних інформаційних субсистем.

Логістична функція – укрупнена група логістичних операцій, що направлена на реалізацію цілей логістичної системи і яка задається значеннями показників, що є її вихідними змінними.

Макрологістична система (макрологістика) – система управління, яка охоплює виробничі, постачально-збутові, торговельні, транспортні підприємства і організації в регіоні. Вона вирішує питання, що пов'язані з аналізом ринку постачальників і споживачів, розробкою загальної концепції розподілу, розташування складів на полігоні обслуговування, вибором виду транспорту і транспортних засобів, організацією транспортного процесу, раціональних напрямів матеріальних потоків, пунктів поставки сировини, матеріалів і напівфабрикатів, з вибором транзитної або складської схеми доставки товарів.

Маршрутизація перевезень – це найбільш досконалий спосіб організації матеріалопотоків, вантажів з підприємств гуртової торгівлі, який здійснює суттєвий вплив на прискорення обороту автомобіля при раціональному і ефективному його використанні.

Матеріальний потік – це матеріальні ресурси, незавершена і готова продукція, які знаходяться в стані руху і до яких застосовуються логістичні активності, що зв'язані з фізичним переміщенням в просторі, тобто – це продукція, яка розглядається в процесі застосування до неї різних логістичних операцій (активностей) (транспортування, складування, навантаження, розвантаження, затарювання, консолідація, розукрупнення, сортування і т. д.) і яка віднесена до часового інтервалу.

Методи управління – способи впливу суб'єкта управління на колективи і окремих працівників для досягнення поставленої мети.

Менеджмент матеріалів – управління потоком сировини, матеріалів, деталей і комплектуючих, що надходять у виробництво.

Мікрологістична система (мікрологістика) – система управління, що охоплює внутрівиробничу логістичну діяльність фірми, зв'язану з інтеграцією підготовки і планування виробництва зі збутом, постачанням, транспортно-складськими і вантажо-розвантажувальними роботами. Вона вирішує локальні в рамках окремих ланок і елементів логістики питання.

Модель – копія або аналог процесу що вивчається, предмету або явища, яка відображає суттєві, з точки зору мети дослідження, властивості змодельованого об'єкту.

Моделювання в логістиці – імітація логістичної системи, як правило, з допомогою математичних рівнянь, для виявлення взаємозалежностей між її компонентами.

Норма – мінімальне або гранична кількість чого-небудь, що допускається до використання для визначеної мети, наприклад, норма часу, норма витрат ресурсів і т. п.

Нормування – це процес встановлення планової, технологічно-обгрунтованої міри виробничого споживання матеріальних ресурсів.

Норма витрат – це максимально допустима кількість сировини, матеріалів, палива і енергії на виробництво одиниці продукції, виконання роботи чи надання послуги встановленої якості в конкретних організаційно-технічних умовах виробництва.

Норма (стандарт) обслуговування клієнтів – рівень обслуговування клієнта, якого намагається досягнути або гарантує виконати фірма-постачальник.

Обсяг поставок – кількість виробів визначених найменувань і типорозмірів, що поставляються на протязі визначеного періоду часу.

Одиниця обліку запасів – найменший неподільний елемент матеріального запасу, облікований окремо при збереженні на складі.

Оптимальний розмір замовлення – обсяг партії поставки товарів, що відвантажуються постачальником по замовленню споживача і який забезпечує для споживача мінімальне значення суми двох складових – транспортно-заготівельних витрат і витрат на формування і збереження запасів.

Оферта (тверда або вільна) – пропозиція продавця продати товар. Комерційний документ, що представляє собою заяву про бажання укласти угоду з зазначенням її конкретних умов. **Тверда оферта** – робиться тільки одному покупцю. **Вільна (ініціативна) оферта** не включає в себе ніяких зобов'язань по відношенню до покупця.

Пакетування – це операція формування на піддоні вантажної одиниці і послідує зв'язування вантажів і піддону в єдине ціле.

Планування матеріальних потреб – визначення технологічної потреби під виробничу програму та використання комп'ютерних технологій для управління виробничими матеріальними запасами.

Постачальник – юридична або фізична особа, що поставляє які-небудь товари, вироби, матеріали.

Посередник – юридична або фізична особа, що сприяє угоді, договору між сторонами, яка стоїть між виробниками і споживачами і сприяє обігу товарів (робіт, послуг).

Принципал – фізична або юридична особа, від імені якої діє агент

Реверсивна логістика – процес повернення товарно-матеріальних цінностей (вилучені товари, упаковка і відходи, що підлягають вторинній переробці і рециклінгу) від споживача до виробника.

Резервний запас – додатковий до основного запас товарів або матеріалів, який призначений для задоволення непередбаченого попиту або покриття потреби в надзвичайних (форс-мажорних) обставинах.

Ринок – сфера товарного, фінансового обігу, де формуються попит, пропозиція і ціна на необхідний ресурс.

Синергічний зв'язок – зв'язок, який при спільних діях елементів системи забезпечує збільшення загального ефекту до величини більшої, ніж сума ефектів цих же елементів, що діють незалежно один від одного.

Система – множина взаємодіючих елементів, що знаходяться у відносинах і зв'язках один з одним і утворюючих єдине ціле.

Система виштовхування запасу. При виштовхуючій системі покупцю здається, що продукт виштовхують у його напрямку, і він вимушений приймати заходи, щоб зупинити або уповільнити потік товарів.

Система витягування запасу. В цій системі товари рухаються у відповідності з попитом споживачів і покупець здійснює певні дії, щоб прискорити потік товарів у своєму напрямку.

Система складського штабелювання і пошуку – система, що використовується на автоматизованих складах для укладання і

збереження товарів, а також для пошуку і переміщення їх по мірі необхідності.

Склади – це будівлі, споруди і різноманітні пристрої, що призначені для приймання, розміщення і зберігання товарів, які поступили до них, підготовки їх до споживання і відпуску споживачу. Основне призначення складів (складської логістики) – концентрація запасів, їх збереження і забезпечення безперебійного і ритмічного постачання замовлень споживачів.

Складування продукції необхідне у зв'язку з наявним коливанням циклів виробництва, транспортувань і її споживання.

Стратегічна логістика. Використання компетенції в області логістики і встановлення партнерських відносин у всіх каналах для досягнення конкурентної переваги при створенні і розвитку довготривалих логістичних союзів з клієнтами і постачальниками матеріалів і послуг.

Товар – продукт праці, вироблений для обміну або/і продажу.

Товарна продукція – загальний обсяг продукції (готових виробів, напівфабрикатів, комплектуючих і послуг), що призначений для реалізації.

Теорія запасів – розділ дослідження операцій, що вивчає закономірності утворення витрачання запасів, який виробляє рекомендації по оптимальному управлінню ними.

“Точно вчасно” (“Just - in - time” - JIT) – це сучасна концепція побудови логістичної системи у виробництві (операційному менеджменті), постачанні і дистрибуції, що базується на синхронізації процесів доставки МР, НВ, ГП в необхідних кількостях, до того часу, коли ланки логістичної системи в них мають потребу, з метою мінімізації витрат, які зв'язані з запасами.

Транспортування – тенденції в розвитку систем перевезень, моделі для прогнозування перспектив для різних видів транспорту, використання вагонів, контейнерів, вантажних авто і ін.

Транспортно-експедиційне забезпечення розподілу товарів – діяльність експедиторів по плануванню, організації і виконанню доставки товарів від місць їх виробництва аж до місць споживання і додаткових послуг по підготовці партій відправок до перевезень.

Універсальний агент – має право здійснювати від імені принципала будь-які дії.

Управління запасами – це вид виробничої діяльності, який систематизує роботу, що зв'язана з запасами.

Управління ланцюгом поставок – сталий (постійний) контроль і координація діяльності постачальників.

Утиліта – поняття корисності, яке використовується в закордонній літературі по логістиці для розмежування сфер і опису взаємодій між виробництвом, маркетингом і логістикою. Там вважається, що ці сфери господарської діяльності додають певні корисності до вихідних матеріальних ресурсів, утворюючи загальну корисність готової продукції для споживачів.

Факторинг – це здійснювана на договірній основі закупівля спеціальною факторинг-фірмою договорів на поставку.

Фізичний розподіл – це комплексна логістична активність, що є складовою частиною процесу дистрибуції, і яка включає в себе всі логістичні операції, що зв'язані з фізичним переміщенням і збереженням готової продукції в товаропровідних структурах виробників і (або) логістичних посередників.

Форс-мажор – надзвичайні неподолані обставини, що не залежать від сторін, які уклали між собою контракт.

Цілісність системи – залежність кожного елементу системи, його властивостей і відносин в системі від його місця, функцій і т.д. всередині цілого.

Юнімодальна система – система доставки вантажів одним видом транспорту, як правило, автомобільним “від дверей до дверей”.

Якість послуг визначається як “сукупність властивостей і характеристик послуги, які надають їй здатність задовольнити обумовлені або передбачені потреби”.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ДИСЦИПЛІНИ

1. Малюта Л.Я. Конспект лекцій з курсу «Логістика» : Електронний ресурс / Л.Я. Малюта. – Тернопіль, ТНТУ, 2017. – 120с. – Режим доступу: <https://dl.tntu.edu.ua>
2. Малюта Л.Я. Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни “Логістика” (для студентів 3-4 курсів усіх форм навчання спеціальності 073 “Менеджмент”) / Малюта Л.Я. – Тернопіль: ТНТУ, 2017. – 60 с.
3. Аникин Б.А. Логистика: тренинг и практикум : учеб. пособие / Б.А. Аникин, Т.А. Родкина. – М. : ТК Велби ; Проспект, 2007 – 448 с.
4. Кальченко А.Г. Логістика : навч. посіб. / А.Г. Кальченко. – К.: КНЕУ, 2006. – 467 с.
5. Крикавський С.В. Логістика. Основи теорії : підручник / С.В. Крикавський. – 2-ге вид., допов. і переробл. – Л.: Вид-во НУ «Львів, політехніка»; «Інтелект-Захід», 2006. – 456 с.
6. Крикавський С.В. Логістика: компендіум і практикум : навч. посіб. / С.В. Крикавський, Н.І. Чухрай, Н.В. Чернописька. – К. : Кондор, 2006. – 340 с.
7. Кристофер М. Логистика и управление цепочками поставок / М. Кристофер ; под общ. ред. В.С. Лукинского. – СПб. : Питер, 2004. – 316 с.
8. Москвітіна Т.Д. Торговельна логістика : навч. посіб. / Т.Д. Москвітіна. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 161 с.
9. Пономарьова Ю.В. Логістика : навч. посіб. / Ю.В. Пономарьова. – К.: Центр навч. л-ри, 2005. – 328 с.
10. Сергеев В.И. Корпоративная логистика: 300 ответов на вопросы профессионалов / В.И. Сергеев. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 976 с.
11. Сумець А.М. Логистика: Теория, ситуации, практические задания : учеб. пособие / А.М. Сумець. – К.: Хай-Тек Пресс, 2008. – 320 с.
12. Уотерс Д. Логистика. Управление цепью поставок : пер. с англ. / Д. Уотерс. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 503 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. http://www.nbuv.gov.ua	Наукова бібліотека ім.Вернадського
2. http://www.lib.com.ua	Електронна бібліотека
3. http://www.nauka-osvita.com.ua	Економіка. Проблеми теорії та практики
4. http://www.pro-invest.com	Управління підприємством
5. http://www.AUP.ru	Публікації з економіки, фінансів, менеджменту, маркетингу
6. http://www.ek-lit.agava.ru	Бібліотека економічної та ділової літератури

7.	http://www.ptpu.ru	Проблеми теорії та практики управління
8.	www.ifc.org	Сайт Міжнародної Фінансової Корпорації
9.	www.ukrstat.gov.ua	Офіційний сайт Державної служби статистики України

Видавництво Тернопільського національного
технічного університету імені Івана Пулюя

вул.. Руська, 56, м. Тернопіль, 46001

E-mail: vydavnytstvo@tu.edu.te.ua

Формат 60х90 Папір ксерокс ний.

Наклад 100 прим. Зам. № _____

© Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Навчально-методична література